

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www. vrifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, vrifbih@vrifbih.ba

**IZVJEŠĆE O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA
HRVATSKA POŠTA D.O.O. MOSTAR
ZA 2012.GODINU**

Broj: 06-2/13

Sarajevo, travanj 2013. godine

UPRAVI DRUŠTVA „HRVATSKA POŠTA“ d.o.o. MOSTAR**NEOVISNO REVIZIJSKO MIŠLJENJE*****Predmet revizije***

Izvršili smo reviziju finansijskih izvješća poduzeća „Hrvatska pošta“ d.o.o. Mostar (u daljem tekstu – Društvo), bilance stanja sa stanjem na dan 31.12.2012. godine i pripadajuće bilance uspjeha, izvješća o promjenama u kapitalu i izvješća o gotovinskim tijekovima za godinu koja je završila na taj dan, te reviziju usklađenosti poslovanja sa propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijska izvješća.

Odgovornost rukovodstva za finansijska izvješća

Rukovodstvo je odgovorno za izradu i objektivnu prezentaciju ovih finansijskih izvješća sukladno Međunarodnim standardima finansijskog izvješćivanja. Ova odgovornost obuhvata: uvođenje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su važne za pripremu i objektivnu prezentaciju finansijskih izvješća koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed korupcije, prijevare ili greške, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je takođe odgovorno za usklađenost poslovanja poduzeća sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvješćima na temelju obavljene revizije. Reviziju smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija u Federaciji BiH („Sl. novine Federacije BiH“ br: 22/06) i Međunarodnim standardima revizije vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI). Ovi standardi nalažu da postupamo sukladno sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i iznosima koji su objavljeni u finansijskim izvješćima. Izbor postupaka zasnovan je na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvješćima, nastalim usljed korupcije, prevare ili greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su važne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća, u cilju osmišljavanja revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije finansijskih izvješća. Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Osnov za izražavanje mišljenja:

1. Obzirom da sistematizacijom radnih mjesta nije utvrđen broj izvršilaca, prilikom donošenja odluke o utvrđivanju prijedloga Plana poslovanja za 2012. godinu, Nadzorni odbor naložio je smanjenje broj planiranih zaposlenika sa 673 na 650, koliko je procijenjeno da je potrebno za izvršenje postojećih poslova. Uprava nije ispoštovala date upute i smjernice, već je naprotiv, u odnosu na prethodni datum bilance broj zaposlenika povećala za 30, što je imalo utjecaja na povećanje troškova poslovanja čiji iznos nismo kvantificirali, a što je rezultiralo i povećanju gubitka iz poslovnih aktivnosti. Uprava nije postupila ni prema zaključcima Vlade Federacije BiH i Nadzornog odbora prema kojima je trebala da okonča proces prestrukturiranja organizacije i sačini plan i program provođenja procesa samoodrživog poslovanja nakon prestanka subvencije od HT d.d. Mostar, o čemu je detaljnije konstatirano u točkama 4.2. i 4.12. Izvješća.

2. Društvo nije evidentiralo sve fakture koje se odnose na 2012. godinu, niti je za neblagovremeno ispostavljene fakture izvršilo potrebna rezerviranja, sukladno MRS 37 – Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna sredstva, već su iste teretile tekuću godinu. Zbog neprovedenih računovodstvenih postupaka u pripadajućem obračunskom periodu, obveze i rashodi perioda podcijenjeni su najmanje za 34.895 KM, o čemu je konstatirano u točki 4.8. Izvješća.

Mišljenje sa rezervom

Po našem mišljenju, osim za efekte koje na izvješća mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, financijska izvješća po svim bitnim pitanjima prikazuju istinito i objektivno financijski položaj poduzeća „Hrvatska pošta“ d.o.o. Mostar na dan 31.12.2012. godine, rezultate poslovanja i gotovinski tijek za godinu koja je završila na taj dan, sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvješćivanja.

Financijsko poslovanje poduzeća „Hrvatska pošta“ d.o.o. Mostar tijekom 2012. godine, osim za napomene navedene u točkama prethodnog pasusa, bilo je u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Sarajevo, 12.04.2013. godine

Zamjenik generalnog revizora

Generalni revizor

Branko Kolobarić, dipl. oec.

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

KAZALO

BILANCA STANJA NA DAN 31.12.2012. GODINE	1
BILANCA USPJEHA ZA RAZDOBLJE 01.01. – 31.12.2012. GODINE	2
IZVJEŠĆE O GOTOVINSKIM TIJEKOVIMA ZA 2012. GODINU, ZAKLJUČNO SA 31.12.2012.	3
IZVJEŠĆE O PROMJENAMA U KAPITALU ZA RAZDOBLJE KOJE ZAVRŠAVA SA 31.12.2012.	4
1. UVOD	5
2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	5
3. REZIME DATIH PREPORUKA.....	6
4. NALAZ I PREPORUKE	7
4.1 Prethodno iskustvo sa klijentom i ostale kontrole nadležnih organa	7
4.2 Sustav internih kontrola	9
4.3 Planiranje i izvješćivanje.....	11
4.4 Stalna sredstva i dugoročni plasmani	12
4.5 Zalihe	15
4.6 Potraživanja	15
4.7 Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	17
4.8 Obveze	18
4.9 Kapital.....	19
4.10 Prihodi.....	20
4.11 Rashodi	21
4.12 Financijski rezultat	25
4.13 Sudski sporovi	26
4.14 Nabave	26
5. KOMENTAR	32

BILANCA STANJA na dan 31.12.2012. godine

Pozicija	Neto iznos tekuće godine	prethodne godine
A K T I V A		
A) STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	14.745.973	15.280.765
Nematerijalna sredstva	91.569	132.567
Nekretnine, postrojenja i oprema	13.929.541	14.406.093
Ostala stalna materijalna sredstva	11.049	11.049
Dugoročni financijski plasmani	713.814	728.911
Dugoročna razgraničenja	-	2.145
B) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	-	-
C) TEKUĆA SREDSTVA	12.292.579	12.990.751
Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	496.715	499.952
Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani	11.795.864	12.490.799
D) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	-	-
E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	-	-
POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D+E)	27.038.552	28.271.516
Izvanbilančna evidencija - vanbilansna aktiva	2.041.089	2.460.279
UKUPNO AKTIVA	29.079.641	30.731.795
P A S I V A		
A) KAPITAL	23.607.843	25.496.468
Temeljni kapital	26.335.069	26.335.069
Rezerve	842.676	842.676
Revalorizacijske rezerve	-	-
Nerealizovani dobiti	-	-
Nerealizovani gubici	-	-
Neraspoređena dobit	-	95.137
Gubitak do visine kapitala	(3.569.902)	(1.776.414)
Otkupljene vlastite dionice i udjeli	-	-
B) DUGOROČNA REZERVIRANJA	321.233	213.494
C) DUGOROČNE OBVEZE	-	-
D) ODLOŽENE POREZNE OBVEZE	-	-
E) KRATKOROČNE OBVEZE	2.766.125	2.255.463
Kratkoročne financijske obveze	9.108	43.917
Obveze iz poslovanja	1.241.456	793.804
Obveze iz specifičnih poslova	5.114	7.008
Obveze po osnovu plaća, naknada i ost.prim.zaposlenika	1.345.838	1.314.691
Druge obveze	94.768	51.277
Obveze za PDV	26.518	28.161
Obveze za ostale poreze i druge dažbine	43.323	16.605
Obveze za porez na dobit	-	-
F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	343.351	306.091
G) ODLOŽENE POREZNE OBVEZE	-	-
POSLOVNA PASIVA	27.038.552	28.271.516
Izvanbilančna evidencija - vanbilansna pasiva	2.041.089	2.460.279
UKUPNO PASIVA	29.079.641	30.731.795

BILANCA USPJEHA za razdoblje 01.01. – 31.12.2012. godine

	Pozicija	Tekuća godina	Prethodna god.
A)	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
	POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
I	Poslovni prihodi (od 1 do 3)	22.680.756	22.321.809
1	Prihodi od prodaje robe	448.619	491.175
2	Prihodi od prodaje učinaka	21.779.910	21.328.607
3	Ostali poslovni prihodi	452.227	502.027
II	Poslovni rashodi (od 1 do 7)	24.998.590	24.717.069
1	Nabavna vrijednost prodane robe	89.549	96.686
2	Materijalni troškovi	1.334.305	1.386.690
3	Troškovi plaća i ostalih osobnih primanja	16.793.041	16.870.474
4	Troškovi proizvodnih usluga	1.567.808	1.534.253
5	Amortizacija	915.723	1.120.156
6	Troškovi rezerviranja	281.967	145.400
7	Nematerijalni troškovi	4.016.197	3.563.410
III	Gubitak od poslovnih aktivnosti (I - II)	(2.317.834)	(2.395.260)
	FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI		
IV	Financijski prihodi (od 1 do 3)	304.805	95.685
1	Prihodi od kamata	304.194	90.769
2	Pozitivne tečajne razlike	475	2.773
3	Ostali financijski prihodi	136	2.143
V	Financijski rashodi (od 1 do 3)	24.010	23.566
1	Rashodi kamata	15.979	18.987
2	Negativne tečajne razlike	33	461
3	Ostali financijski rashodi	7.998	4.118
VI	Dobit od financijskih aktivnosti (IV - V)	280.795	72.119
VII	Gubitak redovne aktivnosti (III + VI)	(2.037.039)	(2.323.141)
	OSTALI PRIHODI I RASHODI		
VIII	Ostali prihodi i dobici (od 1 do 3)	683.904	3.419.995
1	Dobici od prodaje stalnih sredstava	88	-
2	Naplaćena otpisana potraživanja	421.494	221.489
3	Otpis obveza, ukinuta rezerviranja i ostali prihodi	262.322	3.198.506
IX	Ostali rashodi i gubici (od 1 do 3)	450.163	653.158
1	Gubici od prodaje stalnih sredstava	2.226	33.838
2	Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja	355.670	484.502
3	Rashodi i gubici na zalihama i ostali rashodi	92.267	134.818
X	Dobit po osnovu ostalih prihoda i rashoda (VIII - IX)	233.741	2.766.837
	PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIV.VRIJEDN.SREDSTAVA		
1*	Prihodi iz osnova promj.račun.politika i ispr.neznač.greš.iz ranij.perioda	-	-
2*	Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti	-	128.284
3*	Rashodi iz osnova promj.rač.politika i ispr.neznač.greš.iz r.per.	85.328	166.873
	UKUPAN PRIHOD PERIODA (I+IV+VIII+1*)	23.669.465	25.837.489
	UKUPNI RASHODI PERIODA (II+V+IX+2*+3*)	25.558.091	25.688.950
	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA - NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XI	Dobit neprekinutog poslovanja prije poreza	-	148.539
XII	Gubitak neprekinutog poslovanja prije poreza	(1.888.626)	-
	POREZ NA DOBIT NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
1	Porezni rashodi perioda	-	53.402
	NETO DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XIII	Neto dobit neprekinutog poslovanja	-	95.137
XIV	Neto gubitak neprekinutog poslovanja	(1.888.626)	-
	DOBIT ILI GUBITAK OD PREKINUTOG POSLOVANJA		
	NETO DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
XV	Neto dobit razdoblja	-	95.137
XVI	Neto gubitak razdoblja	(1.888.626)	-
B)	OSTALA SVEOBUHvatNA DOBIT ILI GUBITAK		
	Ukupna neto sveobuhvatna dobit razdoblja	-	95.137
	Ukupni neto sveobuhvatni gubitak razdoblja	(1.888.626)	-

IZVJEŠĆE O GOTOVINSKIM TIJEKOVIMA za 2012. godinu, zaključno sa 31.12.2012.

(NEIZRAVNA METODA)

Opis	Oznaka	IZNOS Tekuća godina	IZNOS Prethodna godina
A. GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
1 Neto dobit (gubitak) za period		(1.888.626)	95.137
Usklađenje za:			
2 Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	+	40.998	39.778
3 Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalnih sredstava	+	874.725	1.080.378
4 Gubici (dobici) od otuđenja materijalnih sredstava	+(-)	2.226	162.122
5 Usklađivanje iz osnova dugoročnih financijskih sredstava	+(-)	-	-
6 Nerealizovani rashodi (prihodi) od tečajnih razlika	+(-)	-	-
7 Ostala uskl. za neg.stavke i tok.koji se odnose na ulag.i fin.akt.	+(-)	-	10.508
8 Ukupno (2 do 7)		917.949	1.292.786
9 Smanjenje (povećanje) zaliha	+(-)	3.237	11.036
10 Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	+(-)	295.305	158.132
11 Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	+(-)	(8.468)	2.855.000
12 Smanjenje (povećanje) aktivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	15.320	40.667
13 Povećanje (smanjenje) obveza prema dobavljačima	+(-)	458.790	(33.511)
14 Povećanje (smanjenje) ostalih obveza	+(-)	51.872	(41.983)
15 Povećanje (smanjenje) pasivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	144.999	(3.370.351)
16 Ukupno (9 do 15)		961.055	(381.010)
17 Neto gotovinski tok od poslovnih aktivnosti (1+8+16)		(9.622)	1.006.913
B. GOTOVINSKI TOKOVI IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI			
18 Prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (19 do 20)		17.242	17.437
19 Prilivi iz osnova kratkoročnih financijskih plasmana	+	-	-
20 Priliv iz osnova ostalih dugoročnih financijskih plasmana	+	17.242	17.437
21 Odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (22 do 23)		400.398	69.554
22 Odlivi iz osnova kupovine stalnih sredstava	-	400.398	69.554
23 Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih financijskih plasmana	-	-	-
24 Neto priliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (18-21)		-	-
25 Neto odliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (21-18)		383.156	52.117
C. GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINACIJSKIH AKTIVNOSTI			
26 Prilivi gotovine iz financijskih aktivnosti (27 do 29)		-	-
27 Prilivi iz osnova povećanja osnovnog kapitala	+	-	-
28 Prilivi iz osnova dugoročnih kredita	+	-	-
29 Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obveza	+	-	-
30 Odlivi gotovine iz financijskih aktivnosti (31 do 35)		-	-
31 Odlivi iz osnova otkupa vlastitih dionica i udjela	-	-	-
32 Odlivi iz osnova dugoročnih kredita	-	-	-
33 odlivi iz osnova financijskog lizinga	-	-	-
34 Odlivi iz osnova isplaćenih dividendi	-	-	-
35 Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obveza	-	-	-
36 Neto priliv gotovine iz financijskih aktivnosti (26-30)		-	-
37 Neto odliv gotovine iz financijskih aktivnosti (30-26)		-	-
38 D. UKUPNI PRILIVI GOTOVINE (17+24+36)		17.242	1.024.350
39 E. UKUPNI ODLIVI GOTOVINE (17+21+30)		410.020	69.554
40 F. NETO PRILIV GOTOVINE (38-39)		-	954.796
41 G. NETO ODLIV GOTOVINE (39-38)		392.778	-
42 H. Gotovina na početku izvještajnog perioda		8.925.391	7.970.595
43 I. Pozitivne tečajne razlike iz osnova preračuna gotovine	+	-	-
44 J. Negativne tečajne razlike iz osnova preračuna gotovine	-	-	-
45 K. Gotovina na kraju izvještajnog perioda (42+40-41+43-44)		8.532.613	8.925.391

IZVJEŠĆE O PROMJENAMA U KAPITALU za razdoblje koje završava sa 31.12.2012.

VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	Dionički kapital i udjeli u d.o.o.	Reval. Rezerve (MRS 16 MRS 21 MRS 38)	Ost. rezerve	Akumulir. neraspor. dobit/ nepokriv. gubitak	UKUPNI KAPITAL (2+3+4+5)
1	2	3	4	5	6
1. Stanje na dan 31.12.2010. g.	26.335.069	-	822.676	(1.756.413)	25.401.332
2. Efekti promjena u račun.politikama	-	-	-	-	-
3. Efekti ispravki grešaka	-	-	-	-	-
4. Ponovo iskazano stanje na dan 31.12.2010., odn. 01.01.2011. g.	26.335.069	-	822.676	(1.756.413)	25.401.332
5. Efekti reval.materij.i nem.sredstava	-	-	-	-	-
6. Nerealizovani dobiti/gubici po osn. finacijskih sred.raspol. za prodaju	-	-	-	-	-
7. Kursne razlike nastale prevođenjem fin.izvješća u valutu prezentacije	-	-	-	-	-
8. Neto dobit (gubitak) iskaz.u bil.uspj.	-	-	-	95.137	95.137
9. Neto dobiti/gubici prizn.dir.u kapitalu	-	-	-	-	-
10. Objavljene dividende i drugi oblici rasp.i pokriće gubitka	-	-	20.000	(20.000)	-
11. Emisija dion.kapitala i dr.obl.poveć. ili smanjenja osnovnog kapitala	-	-	-	-	-
12. Stanje na dan 31.12.2011.godine	26.335.069	-	842.676	(1.681.276)	25.496.469
13. Efekti promjena u rač.politikama	-	-	-	-	-
14. Efekti ispravki grešaka	-	-	-	-	-
15. Ponovo iskazano stanje na dan 31.12.2011., odn., 01.01.2012. g.	26.335.069	-	842.676	(1.681.276)	25.496.469
16. Efekti reval.materij.i nem.sredst.	-	-	-	-	-
17. Nerealizovani dobiti/gubici po osn. financ.sreds.raspol. za prodaju	-	-	-	-	-
18. Kursne razlike nastale prevođenj. fin.izvješća u valutu prezentacije	-	-	-	-	-
19. Neto dobit (gubitak) iskaz.u bil.uspj.	-	-	-	(1.888.626)	(1.888.626)
20. Neto dobiti/gubici priznati u kapit.	-	-	-	-	-
21. Objavljene divid.i drugi obl.raspodj. dobiti i pokriće gubitka	-	-	-	-	-
22. Emisija dion.kapit.i dr.oblici povec. ili smanjenja osnovnog kapitala	-	-	-	-	-
23. Stanje na dan 31.12.2012. god.	26.335.069	-	842.676	(3.569.902)	23.607.843

Uprava Društva je pripremila financijska izvješća i na sjednici održanoj 27.02.2013. godine donijela Odluku o usvajanju Izvješća o godišnjem poslovanju za 2012. godinu. Nadzorni odbor Društva je na sjednici održanoj 26.03.2013. godine donio Odluku o usvajanju Izvješća o godišnjem poslovanju za 2012. godinu i isti prosljedio Skupštini na konačno usvajanje.

IZVJEŠĆE O REVIZIJI FINANIJSKIH IZVJEŠĆA „HRVATSKA POŠTA“ D.O.O. MOSTAR ZA 2012. GODINU

1. UVOD

Društvo sa ograničenom odgovornošću «Hrvatska pošta» d.o.o. Mostar je gospodarski subjekt koji samostalno obavlja djelatnost od 03.01.2003. godine, nakon reorganizacije ranijeg jedinstvenog poduzeća „Hrvatske pošte i telekomunikacije“ Mostar i njegove podjele na poštansku i telekomunikacijsku djelatnost. Rješenjem Županijskog suda u Mostaru, broj: Tt-972/02, od 03.01.2003. godine, poduzeće je upisano u registar istog suda pod brojem registarskog uložka 1-10867. Temeljni akt za upis u sudski registar je Odluka Vlade Federacije BiH o davanju suglasnosti na Plan reorganizacije „HPT“ d.o.o. Mostar V. broj: 21/2002, od 22.01.2002. godine.

Osnivači poduzeća su Federacija BiH, Hrvatske telekomunikacije d.d. Zagreb i Hrvatska pošta d.d. Zagreb. Osnivačka prava u ime Federacije BiH vrši Vlada Federacije BiH, putem Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, sukladno Uredbi o vršenju ovlaštenja tijela Federacije BiH u gospodarskim društvima sa učešćem državnog kapitala.

Poduzeće je upisano u sudski registar društava kao gospodarsko društvo, organizirano kao društvo sa ograničenom odgovornošću koje samostalno djeluje i obavlja svoju temeljnu djelatnost usluga javnih pošta – poštanskog saobraćaja i druge registrirane djelatnosti, sukladno Odluci o klasifikaciji djelatnosti Bosne i Hercegovine. Prema Zakonu o javnim poduzećima u Federaciji BiH, društvo ima i status javnog poduzeća. Shodno tome, na njegov pravni položaj, upravljanje i poslovanje primjenjuje se Zakon o gospodarskim društvima i Zakon o javnim poduzećima u Federaciji BiH.

Poduzeće ima složenu organizaciju rada i sastoji se od više organizacijskih dijelova. Poslovi i zadaci obavljaju se u okviru osnovnih organizacijskih cjelina (Uprave, direkcija i središta pošta) i njihovih unutarnjih organizacijskih jedinica. Direkcije obavljaju zajedničke poslove za djelatnost Društva u cjelini i unutar njih organizirano je sedam sektora (Sektor poštanskih usluga, Sektor finansijskih usluga, Sektor marketinga, prodaje i odnosa sa korisnicima, Sektor informatike, Sektor financija, Sektor plana, analize i knjigovodstva, Sektor pravnih i općih poslova) i četiri službe (Služba za korisnike i prodaju, Služba auto prometa, Služba za printing mailing i Služba poštanskih ureda i dostave poštanskih pošiljaka). Unutarnje organizacijske jedinice u sastavu osnovnih organizacijskih jedinica su odjeli u sektorima, službe i odjeli u Glavnom središtu pošta.

Za pružanje poštanskih i drugih usluga utemeljeni su posebni organizacijski dijelovi, centri pošta, i to: Glavno središte pošta Mostar, Središte pošta Vitez, Središte pošta Livno i Središte pošta Odžak.

Središta pošta nemaju status pravne osobe i u pravnom prometu i poslovima nastupaju na način i u okvirima utvrđenim Zakonom o gospodarskim društvima, Statutom, Pravilnikom o radu i drugim općim aktima koji tretiraju pitanje djelokruga rada istih.

Skraćeni naziv tvrtke je: »HP« d.o.o. Mostar (u daljem tekstu – Društvo)

Sjedište Društva je u Mostaru, Tvrtka Miloša b.b.

Na dan 31.12.2012. godine, u Društvu je bilo 704 zaposlenika, od čega 624 u stalnom radnom odnosu i 80 na određeno vrijeme.

U Računovodstvenim politikama i bilješkama uz finansijska izvješća navodi se da su finansijska izvješća sastavljena uz primjenu propisa o računovodstvu koji nalažu primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) i Međunarodnih standarda finansijskog izvješćivanja (MSFI).

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijska izvješća Društva i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj naše revizije je da na osnovu provedene revizije izrazimo mišljenje da li su finansijska izvješća pripremljena u svakom značajnom pogledu sukladno važećoj zakonskoj regulativi i primjenjivim okvirom finansijskog izvješćivanja. Revizija uključuje i procjenu da li Uprava i rukovodioci primjenjuju zakone i ostale važeće propise i akte, koriste li sredstva za odgovarajuće namjene u okviru propisanih i datih ovlaštenja, ocjenu finansijskog upravljanja, funkciju interne revizije i sustav internih kontrola uspostavljenih u svrhu zaštite imovine, kao i sposobnost da otkrivaju i sprječavaju značajno pogrešna prikazivanja u finansijskim izvješćima. Pažnju ćemo usmjeriti i na poduzete aktivnosti od strane Uprave na implementaciji preporuka datih u prethodnoj reviziji.

Zbog ograničenja vremena i resursa, revizijom nismo obuhvatili cjelokupno područje poslovanja, niti smo ispitivali sve transakcije. Sistemom uzorka ispitivali smo procese koji se odnose na obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti, zakonsku i usklađenost sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima, planiranje poslovnih aktivnosti i sa njima povezane račune vezane za sredstva, obaveze i kapital, prihode i rashode, uključujući značajnije troškove poslovanja. Obzirom da je revizija obavljena na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sustavu i sustavu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške nisu otkrivene.

Revizija je uključila i davanje preporuka za dalji rad za područja koja smo smatrali bitnim, a vezana su za finansijsko izvješćivanje.

3. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom finansijskih izvješća za 2012. godinu, konstatiralo smo određene propuste i nepravilnosti. U cilju otklanjanja istih, ali i radi poboljšanja i unapređenja efikasnosti cjelokupnog poslovanja, dali smo slijedeće preporuke:

- *Uprava treba da što prije sačini plan i program samoodrživosti poslovanja i time u potpunosti ispoštovatuje zaključke Vlade Federacije BiH i Nadzornog odbora;*
- *Preispitati postojeću sistematizaciju radnih mjesta i istu uskladiti sa stvarnim i realnim potrebama, čime bi se riješilo i pitanje zapošljavanje na određeno vrijeme;*
- *Donijeti nedostajuće akte i procedure, a postojeće, radi bolje efikasnosti poslovanja unaprijediti i prilagoditi vlastitim potrebama. Sve usvojene akte i procedure dosljedno i u potpunosti poštivati i kontinuirano pratiti njihovu realizaciju;*
- *Inicirati aktivnosti na izmjeni i dopuni Statuta u dijelu nadležnosti Uprave kojima bi se otklonile eventualne blokade i omogućio nesmetan rad Uprave, neovisno o broju imenovanih članova;*
- *Prilikom izrade i donošenja trogodišnjeg i godišnjeg plana poslovanja i njegova rebalansa dosljedno i u potpunosti postupati sukladno Zakonu o javnim poduzećima u Federaciji BiH i usvojenim aktima o planiranju;*
- *Nastaviti aktivnosti na uknjižbi nekretnina;*
- *Kontinuirano unaprjeđivati interne procedure upravljanja potraživanjima, kako bi se preduprijedilo nastajanje potraživanja po korisnicima, koja u konačnici neće biti naplaćena. Poboljšati i iskoristiti sve mehanizme i raspoloživu tehnologiju kako bi ispravke potraživanja u narednom periodu bile manje;*
- *Novčana sredstva klasificirati kao gotovinu i gotovinske ekvivalente sukladno MRS 7-Izvješće o novčanim tokovima, samo kada oni imaju kratko dospijće od tri mjeseca ili manje od datuma sticanja;*
- *Donijeti pisane procedure kojima će biti regulisano upravljanje i investiranje slobodnih novčanih sredstava, te osigurati dosljednu primjenu istih;*
- *Troškove i obveze priznavati i računovodstveno evidentirati u momentu stvaranja istih, u periodu na koji se isti odnose, sukladno točkama 22., 91. i 96. Okvira za sastavljanje i prezentiranje finansijskih izvješća, a ukoliko u momentu priznavanja ne postoji odgovarajuća knjigovodstvena isprava evidentiranje vršiti u korist pasivnih vremenskih razgraničenja, sukladno MRS 37 – Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna sredstva;*

- *Inicirati aktivnosti na pokriću gubitka suglasno Zakonu o gospodarskim društvima i Statutu i usuglasiti temeljni sa iskazanim kapitalom;*
- *Inicirati od osnivača Društva da preispita osnovanost i opravdanost mjesečnih naknada koje se isplaćuju članovima Skupštine;*
- *Inicirati aktivnosti na izmjeni važećeg granskog kolektivnog ugovora, u cilju njegova prilagođavanja sadašnjim uvjetima poslovanja, općeg stanja i realnoj situaciji u Federaciji i BiH;*
- *Ponovo aktualizirati i pokrenuti aktivnosti na dosljednoj primjeni Zakona o poštama Bosne i Hercegovine i Zakona o poštanskom prometu Federacije BiH;*
- *Planiranje nabava vršiti na godišnjem nivou, a izbor postupaka za dodjelu ugovora i propisane procedure vršiti sukladno Zakonu o javnim nabavama BiH, njegovim provedbenim i vlastitim aktima.*

4. NALAZ I PREPORUKE

4.1 Prethodno iskustvo sa klijentom i ostale kontrole nadležnih organa

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH šesti put obavlja reviziju finansijskih izvješća predmetnog klijenta. U prethodnim revizijama davana su ili mišljenja s rezervom (uvjetna) ili suzdržana mišljenja. Od strane Ureda nije vršena revizija finansijskih izvješća za prethodnu, 2011. godinu. U reviziji za 2010. godinu dato je mišljenje sa rezervom. Prva kvalifikacija odnosila se na činjenicu što nije vršena provjera ostatka vrijednosti i vijeka uporabe nekretnina, postrojenja i opreme, shodno zahtjevima iz paragrafa 51. MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema. Obzirom da nije provedena provjera sredstava, nije se moglo potvrditi da je iskazana vrijednost u finansijskim izvješćima ona koja će u budućem razdoblju pritijecati u Društvo korištenjem takvih sredstava. Druga kvalifikacija data je iz razloga što nije izvršena procjena vjerovatnoće budućih ekonomskih koristi sredstava u pripremi, a treća zbog precijenjenih prihoda po osnovu usklađivanja po MRS 19 – Primanja zaposlenih. Osim navedenih kvalifikacija, skrenuta je pozornost da Društvo ne raspolaže dokumentacijom za dokazivanje prava nad svim nekretninama iskazanim u finansijskim izvješćima i da su na značajan dio zajedničkih nekretnina (sa HT d.d. Mostar) upisane hipoteke po osnovu kredita uzetih od strane poduzeća HT d.d. Mostar. Također je skrenuta pozornost i na nedovoljno funkcioniranje sustava internih kontrola zbog nepotpune primjene Pravilnika o radu, korištenja službenih vozila i potrošnje goriva.

Za sve navedeno, kao i za ostale manje značajne propuste i nepravilnosti date su preporuke.

U postupku predmetne revizije utvrdili smo da su date preporuke djelimično implementirane.

Uvjerili smo se da je Uprava ojačala kontrolne postupke nad imovinom kojom raspolaže i koju iskazuje u finansijskim izvješćima sa ciljem zaštite od mogućih gubitaka. Godišnji popis proveden je kvalitetno i izvršeno je usuglašavanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim, uz poštivanje usvojenih pravila i procedura. Temeljem odluke Uprave iz prosinca 2011. godine, četveročlano povjerenstvo izvršilo je provjeru ostatka vrijednosti i vijeka uporabe stalnih sredstava sa stanjem na dan 31.12.2011. godine, sukladno MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, te testiranje na umanjeње sredstava, sukladno MRS 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava. O tome je sačinjeno izvješće koje je usvojeno od strane Uprave Društva i temeljem kojega su izvršena usklađivanja vrijednosti stalnih sredstava, što je i evidentirano u poslovnim knjigama. I u 2012. godini imenovano je povjerenstvo, koje je izvršilo provjeru ostatka vrijednosti i vijeka uporabe stalnih sredstava sa stanjem na dan 31.12.2012. godine sukladno MRS 16, te testiranje na umanjeње sredstava, o čemu je sačinjeno izvješće. Prema istom izvješću, nije bilo potrebe za novo usklađivanje, niti je Uprava Društva smatrala da je bilo pokazatelja koji bi upućivali da je vrijednost nekog sredstva umanjena.

U cilju naplate i realnog iskazivanja potraživanja poštuju se usvojene politike, ojačan je nadzor nad primjenom usvojenih procedura i osigurana razumna sigurnost da se poslovi i zadaci odvijaju sukladno postavljenim ciljem i uz najbolju korist za Društvo. U svezi obračuna i isplate regresa za menadžere, Uprava je postupila sukladno datoj preporuci. Menadžerski ugovori u dijelu visine naknade za regres usklađeni su vlastitim aktima, a obračun i isplata vrši se sukladno Zakonu o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija Federacije BiH i javnih poduzeća u većinskom vlasništvu Federaciji

BiH. Dopunjen je i usklađen Pravilnik o radu, u dijelu naknada troškova prijevoza na posao i sa posla i naknada troškova za službena putovanja koje se odnose na obračun dnevnica za službena putovanja u inostranstvo sa Uredbom o naknadama troškova za službena putovanja.

Izrađen je strateški plan razvoja IT, sukladno poslovnoj strategiji Društva, a u svrhu racionalnog trošenja sredstava. Poduzete su aktivnosti na ostvarenju planiranih implementacija aplikacije elektronskog platnog prometa. Uspostavljen je proces godišnjeg planiranja i periodičnog izvješćivanja o IT funkcijama, a u svrhu osiguranja blagovremenih korektivnih akcija Upravi. Poduzimaju se aktivnosti na postavljanju zahtjeva korisnicima za implementaciju barkodiranja svih bitnih elemenata računa, a u svrhu eliminacije ljudske greške na unosu podataka na šalterima, uz automatiziran proces razmjene podataka sa sistemima korisnika, a u cilju eliminacije učešća ljudskog faktora i zaštite podatke od moguće neovlaštene izmjene.

Rezerviranja za primanja zaposlenih po osnovu primjene MRS 19 vrše se u visini koju procjeni ovlaštenu aktuar, koji se angažira svake godine. Obračun koristi za korištenje službenih vozila u privatne svrhe vrši se sukladno Zakonu o porezu na dohodak i Pravilniku o primjeni Zakona o porezu na dohodak.

Nismo se uvjerali da se prilikom izrade i donošenja plana poslovanja dosljedno i u potpunosti poštuje Zakon o javnim poduzećima u Federaciji BiH i Pravilnik o planiranju, obzirom da Plan poslovanja za 2012. godinu nije usvojen do kraja 2011. godine, kako je to predviđeno navedenim aktima. Odluku o prijedlogu Rebalansa Plana poslovanja za 2012. godinu Nadzorni odbor je donio u veljači 2013. godine, ali isti do okončanja revizije nije usvojila Skupština Društva.

Nismo se uvjerali da se postupci nabava provode sukladno propisanim procedurama Zakona o javnim nabavama BiH, podzakonskim i vlastitim aktima. Zbog utvrđenih propusta i nedosljednosti u odabiru vrste postupaka i primjeni propisanih procedura data je kvalifikacija u mišljenju.

Nismo se uvjerali ni da je u cilju poboljšanja uspostavljenog sustava internih kontrola s kontinuiranim praćenjem i nadgledanjem odgovarajućih kontrolnih aktivnosti osigurana dosljedna primjena svih pisanih procedura i pravila, niti da su sve preporuke Odjela za internu reviziju implementirane.

Još uvijek nije donesen Pravilnik o oročavanju slobodnih novčanih sredstava. Odabir poslovnih banaka za oročanje sredstava vrši se temeljem kvalifikacijskih kriterija, ali procedure investiranja još nisu usvojene. Prema izjavama odgovornih, razlog za to je što se u svakodnevnoj poslovnoj praksi vrlo često sagledavaju svi mogući efekti i koristi od povezanih poslova sa poslovnim bankama.

U 2011. godini, od strane ovlaštenih lica Porezne uprava Federacije BiH izvršena je potpuna kontrola obračuna i uplate javnih prihoda za period od 01.01.2008. do 30.04.2011. godine. Kontrola je inicirana na zahtjev Društva za povrat pretplaćenog poreza na dobit za 2009. godinu, u iznosu od 816.022 KM. Izvršenom kontrolom utvrđene su dodatne porezne obveze u iznosu od 63.739 KM i pretplata poreza u iznosu od 816.022 KM. Društvo je u zakonskom roku izjavilo prigovor na Zapisnik Porezne uprave koji je samo djelimično usvojen, te je Porezna uprava FBiH 29.06.2011. godine donijela Rješenje o dodatno utvrđenim poreznim obvezama u iznosu od 62.607 KM. Društvo je 13.07.2011. godine uputilo Žalbu Federalnom ministarstvu financija protiv Rješenja Porezne uprave, koja je odbačena kao neosnovana od strane Federalnog ministarstva financija 4.1.2013. godine. Društvo je Poreznoj upravi u prethodne dvije godine uputilo četiri zahtjeva za povrat pretplaćenog poreza na dobit. S tim u svezi, Porezna Uprava Federacije BiH je 08.02.2013. godine donijela rješenje o utvrđivanju pogrešno i više uplaćenih prihoda, prema kojem je Društvo uplatilo više poreza na dobit, u iznosu od 796.926 KM, radi čega i ima pravo na povrat više uplaćenih sredstava. Do okončanja revizije sredstva nisu uplaćena na račun Društva.

U revidiranoj godini je od strane ovlaštenih lica Uprave za indirektno oporezivanje izvršena kontrola srazmjernog/proporcionalnog odbitka za period od 01.07.2011. do 30.09.2012. godine. Kontrolom nisu utvrđeni propusti, niti elementi za pokretanje prekršajnog postupka.

Reviziju finansijskih izvješća za 2012. godinu obavio je i vanjski revizor, revizorska kuća „Zuko“ d.o.o. Sarajevo. Dato je pozitivno mišljenje, uz isticanje predmeta. Naime, ponovo je skrenuta pozornost na neriješene imovinsko pravne odnose, obzirom da Društvo nije u cjelosti izvršilo prijenos prava upravljanja ili raspolaganja, odnosno, vlasništva nad imovinom koja mu je pripala procesom razdvajanja HPT-a, kao i na činjenicu da određene nekretnine vodi u svojim poslovnim knjigama, a da za iste ne posjeduje dokaz o vlasništvu ili pravo raspolaganja.

4.2 Sustav internih kontrola

Društvo je organizirano sukladno Zakonu o gospodarskim društvima i Zakonu o javnim poduzećima u Federaciji BiH. U cilju uspostave cjelovitog sustava internih kontrola doneseni su značajniji interni akti i u najvećem dijelu uspostavljene politike i procedure postupanja zaposlenih za glavne procese poslovanja. Istima su uređeni postupci rada, odobravanja i davanja ovlaštenja, razgraničenje dužnosti, kontrola pristupa, praćenje i nadzor u načinu raspolaganja i trošenja sredstava.

Najznačajniji interni akti su Statut i Pravilnik o radu.

Pravilnikom o radu uređena je organizacija, unutarnji ustroj i sistematizacija radnih mjesta, plaće, dodaci i naknade plaća. Sistematizacijom radnih mjesta nije utvrđen broj izvršilaca, što može imati za posljedicu nekontrolisano upošljavanje, a samim tim i povećanje izdataka i troškova plata i naknada zaposlenih.

Provedenom revizijom utvrdili smo da je:

- **Na datum prethodne bilance u Društvu je bilo 674 zaposlenika, od čega 45 na određeno radno vrijeme. Planom poslovanja za 2012. godinu predviđena su 673 zaposlenika. Prilikom donošenja prijedloga odluke, Nadzorni odbor je dao smjernice Upravi da smanji broj zaposlenih, obzirom da je procijenjeno da je za izvršenje postojećih poslova potrebno oko 650 zaposlenih. Uprava nije ispoštovala date smjernice. U 2012. godini Društvo je po raznim osnovama napustio 21 zaposlenik, a u istom periodu zaposleno je novih 51. Najveći broj, 47 zaposlenika uposleno je na određeno vrijeme, 3 zaposlenika uposlena su na neodređeno vrijeme, dok je jedan zaposlenik došao nakon isteka mirovanja radnog odnosa. Na dan 31.12.2012. godine bilo je 704 zaposlenika, od čega 624 u stalnom radnom odnosu, a preostalih 80 zaposlenika na određeno vrijeme. U prijedlogu Rebalansa plana poslovanja, taj broj povećan je za 31 zaposlenika, čime je isti usklađen sa stvarnim stanjem. Uz odluku o utvrđivanju prijedloga rebalansa Plana poslovanja za 2012. godinu, od 01.02.2013. godine, Nadzorni odbor donio je i zaključak kojim se nalaže Upravi da iste smjernice ugradi u Plan poslovanja za 2013. godinu. Na istoj sjednici ukazano je na netransparentnost prilikom zapošljavanja novih zaposlenika, obzirom da se ni na osnovu uvida u zapisnike sa sjednica Uprave ne može utvrditi kako i na koji način je vršen prijem novih zaposlenika, niti se vidi da se o tome uopće raspravljalo.**

Prema Statutu Upravu čine četiri člana, direktor - predsjednik Uprave i tri izvršna direktora. U 2012. godini imenovan je predsjednik i jedan član Uprave. Ostala dva člana imenovana su na razdoblje od šest mjeseci, kao vršioци dužnosti izvršnih direktora. Istima je istekao mandat 20.07., odnosno, 04.10.2012. godine. Od tog datuma do okončanja revizije poslove Uprave obavljaju samo dva člana, predsjednik Uprave i Izvršni direktor za potporne funkcije. Iako je Nadzorni odbor na 9. sjednici održanoj 14.12.2012. godine, verificovao odluku o davanju ovlasti za dva člana Uprave za donošenje odluka sukladno nadležnostima Uprave, smatramo da to nije dovoljno, jer je isto u nadležnosti Skupštine. Naime, člankom 39. Statuta utvrđeno je da kvorum za održavanje sjednice Uprave čine tri člana i da se odluke donose većinom glasova nazočnih članova Uprave, što dovodi u pitanje validnost donesenih odluka u periodu u kojem je sadašnja Uprava donosila i još uvijek donosi odluke iz nadležnosti Podsjećamo da su izmjene i dopune Statuta, u nadležnosti Skupštine Društva.

U revidiranoj godini Društvo po prvi put nije dobilo dotaciju od HT d.d. Mostar, koju je u svim prethodnim godinama dobivalo sukladno Odluci o podjeli i Planu reorganizacije HPT d.o.o Mostar, u svrhu pokrivanja operativnog gubitka i sufinansiranje razvoja poštanskog sustava. Prije isteka dogovorenog sufinansiranja, Vlada Federacije BiH je na sjednici održanoj 12.11.2009. godine donijela zaključke, prema kojima Društvo treba da dovrši proces restrukturiranja organizacije i da sačini plan i program provođenja procesa samoodrživog poslovanja nakon prestanka subvencije. Iako je i od strane Nadzornog odbora zatraženo da Uprava sačini plan i program samoodrživosti poslovanja, isto još uvijek sačinjeno.

Uprava nije u pisanoj formi izvršila procjenu rizika za najznačajnije poslovne procese.

Uprava nije ni podnosila izvješća Nadzornom odboru o provedenim postupcima nabava i zaključenim ugovorima, shodno članku 34. i 35. Zakona o javnim preduzećima u Federaciji BiH. O ovome je Nadzorni odbor po prvi put upoznat na sjednici održanoj 06.07.2012. godine, i to na vlastiti zahtjev.

Pravilnik o javnim nabavama donesen je početkom 2007.godine, a odluka o izmjenama i dopunama istog sredinom 2009. godine. Pravilnik nije detaljno i u potpunosti razrađen i isti ne sadrži sve potrebne radnje i procedure vezane za punu efikasnost i transparentnost, a u cilju potpune i pravilne primjene Zakona o javnim nabavama BiH i njegovih provedbenih akata. Planiranje javnih nabava iskazano je samo kroz trogodišnji plan poslovanja, bez godišnje razrade i dopune planiranih vrijednosti, sukladno analizi izvršenja plana, mogućnostima i potrebama Društva.

Pri ocjeni uspostavljene razine sustava internih kontrola, uvažavajući dosadašnje rezultate i iskustvo, u značajnoj mjeri oslonili smo se na rad Odjela za internu reviziju.

U izvješćima o obavljenim revizijama istog Odjela, pored ostalog, konstatirane su i slijedeće slabosti i nedostaci:

- Na nivou Društva ne postoji propisana jedinstvena procedura mjerenja uspješnosti poštanskih ureda, sa utvrđenim metodama prikupljanja informacija, nositeljima i komunikacijskim kanalima, rokovima i korisnicima, u svrhu prikupljanja informacija za donošenje upravljačkih odluka na više nivoa upravljanja.

- Nisu formirani prihodovni i troškovni centri u smislu odrednica upravljačkog računovodstva, niti postojeći informacijski sustav omogućava preciznije knjiženje prihoda i rashoda po organizacionim dijelovima.

- Obračun kamata na nenaplaćena potraživanja ne vrši se u svim centrima pošta, sukladno uobičajenoj poslovnoj praksi javnih poduzeća i drugih gospodarskih subjekata, iako je Odjel isto preporučivao u svojim ranijim izvješćima.

- Nije izvršena analiza problematike zapošljavanja na određeno vrijeme, niti je riješeno to pitanje, posebice ako se ima u vidu činjenica da određeni broj zaposlenika već duži period ima takav status.

- Nije donesena ni interna procedura kojom bi se odredile osnovne smjernice odvijanja procesa investiranja u Društvu, od planiranja investicije, pripremnih radnji, osiguranja sredstava, provođenja i zaprimanja; nedostaje ni procedura za izradu izvješća o realizaciji investicija za određene periode (mjesečno, tromjesečno i slično prema potrebi), u svrhu osiguranja stalnog uvida i nadzora procesa investiranja i uknjiživanja podataka u bilancu Društva.

- Sektor za ljudske resurse još uvijek radi bez načelnika, niti ima voditelja odjela, tako da u svom radu ne pokazuje dovoljnu inicijativu i kreativnost potrebne da bi se usvojile i provodile aktivnosti suvremenog upravljanja ljudskim resursima. Baza podataka zaposlenika koji se vodi u ovom sektoru podložna je greškama, nelogičnostima i treba pojačati kontrolu unosa podataka, plaćeno odsustvo sa posla za dane blagdana koristi se različito u organizacionim dijelovima, ne postoji jedinstven sustav evidencije prisustva zaposlenika na radnom mjestu na nivou Društva. Postojeći personalni dosijei zaposlenika su nesređeni i nepregledni, a stara dokumentacija pomiješana je zajedno sa novijim dokumentima.

- Sredstva dotacija namijenjena za investicije nisu iskorištena za formiranje poštansko logističkog središta, kao cjelovitog poštanskog objekta na lokaciji Bišće Polje, kako je to određeno kroz planove Društva od osamostaljenja, a sukladno Principima podjele HPT d.o.o. Mostar, već su iskorištena u druge svrhe, a pored ostalog i za poticajne otpremnine.

- Arhiviranje dokumenata ne provodi se na efikasan i svrsishodan način. Postojeće procedure nisu detaljno razrađene, ne postoje jasno postavljene odrednice u vezi sa prostorom, opremom, kadrom, načinom odlaganja u privremenu arhivu do godinu dana prema karakteru spisa, predajom u centralnu arhivu prema kategoriji i roku čuvanja, kao ni propisani obrasci za predaju i upotrebu sa vremenom odlaganja i vraćanja, ovjere, kaznene sankcije za nepoštivanje, način razvrstavanja i uništavanja odnosno predaje arhivske građe i drugo, radi čega ih je potrebno ažurirati, dopuniti i objediniti; još uvijek nije preispitana starost i pređena kilometraža voznog parka, niti je raspodjela vozila po središtima pošta usklađena sa planom nabavke Društva.

Sve date preporuke Odjela za internu reviziju još uvijek nisu u potpunosti implementirane.

Iako prema Statutu Nadzorni odbor čini devet članova, poslove istog do okončanja revizije obavljalo je osam, pet predstavnika državnog kapitala, dva člana ispred HT d.d. Zagreb i jedan član HP d.d. Zagreb. Šesti član Nadzornog odbora ispred državnog kapitala još uvijek nije imenovan.

Na osnovu izvješća Odbora za reviziju, na sjednici Nadzornog odbora održanoj 07.09.2012. godine, konstatirano je da sustav internih kontrola ne funkcionira u potpunosti, radi čega ih Uprava mora pojačati, uz

donošenje nedostajućih akata i procedura, kao i poboljšanje i dopunu postojećih, uz preciziranje odgovornosti.

Na osnovu naprijed navedenog proizilazi da i pored usvojenih donesenih akata i usvojenih procedura, provedenom revizijom nismo se uvjerali da je sistem internih kontrola u potpunosti uspostavljen, u mjeri da obezbjedi razumno uvjerenje da su postignuti postavljeni osnovni ciljevi poslovanja, a prije svih efikasno upravljanje, uspješno poslovanje i adekvatna zaštita imovine.

Uprava treba da što prije sačini plan i program samoodrživosti poslovanja i time u potpunosti ispoštovatuje zaključke Vlade Federacije BiH i Nadzornog odbora.

Preispitati postojeću sistematizaciju radnih mjesta i istu uskladiti sa stvarnim i realnim potrebama, čime bi se riješilo i pitanje zapošljavanje na određeno vrijeme.

Donijeti nedostajuće akte i procedure, a postojeće, radi bolje efikasnosti poslovanja unaprijediti i prilagoditi vlastitim potrebama. Sve usvojene akte i procedure dosljedno i u potpunosti poštivati i kontinuirano pratiti njihovu realizaciju.

Inicirati aktivnosti na izmjeni i dopuni Statuta u dijelu nadležnosti Uprave kojima bi se otklonile eventualne blokade i omogućio nesmetan rad Uprave, neovisno o broju imenovanih članova.

4.3 Planiranje i izvješćivanje

Društvo je kasnilo u aktivnostima izrade i donošenja Plana poslovanja za 2012. godinu. Uprava se nije pridržavala Pravilnika o planiranju, jer nije donijela Smjernice za izradu Plana poslovanja u predviđenom roku, niti je Nacrt istog plana sačinjen do konca prethodne godine. Odluku o usvajanju Trogodišnjeg Plana poslovanja za period 2011. – 2013. godine donijela je Skupština Društva na sjednici održanoj 27.04. 2011. godine. Prijedlog Plana poslovanja za 2012. godinu sačinila je Uprava i u proceduru donošenja uputila 12.01.2012. godine. Odluku o usvajanju Plana poslovanja za 2012. godinu donijela je Skupština na 30. sjednici održanoj 22.02.2012. godine.

U 2012. godini, osnovne ekonomske kategorije planirane su i ostvarene u slijedećim iznosima:

R.	Pozicija	Ostvareno	Plan za	Rebalans	Ostvareno	Indeks	Indeks
1	2	3	4	5	6	7	8
I	Prihodi	25.837.489	24.600.277	23.606.218	23.669.465	91,61	96,22
II	Rashodi	25.688.950	24.527.428	25.129.170	25.558.091	99,49	104,20
III	Dobit prije poreza (I-II)	148.539	72.849	-	-	-	-
IV	Gubitak (II-I)	-	-	1.522.952	1.888.626	-	-

Iz naprijed navedene se vidi da planirane kategorije nisu realizovane.

Ostvareni prihodi u odnosu na prethodnu godinu manji su za 8,39 %, a u odnosu na planirane za 3,78 %. Istovremeno, rashodi obračunskog perioda u odnosu na prethodni manji su za 0,51 %, ali su u odnosu na planirane veći za 4,20 %.

Rebalansom plana, koji do okončanja revizije nije usvojila Skupština, ove kategorije, kao i ostale pozicije prilagođene su ostvarenih.

Pored subjektivnih razloga koji su imali utjecaja na poslovne rezultate o kojima je konstatirano u točki 4.2. Izvješća, na neostvarenje planiranih kategorija uticala je nedovoljna i nepotpuna primjena važećih zakonskih propisa kojima je uređena poštanska djelatnost, kao i neimenovanje svih članova Uprave, što je u nadležnosti osnivača, odnosno, njegovih predstavnika, o čemu je konstatirano u točki 4.12. izvješća.

Fizički obujm izvršenih poštanskih i finansijskih usluga je na razini prošlogodišnjih. U ukupnom obujmu poštanskih usluga pisma i preporučene pošiljke učestvuju sa 70 %. U odnosu na prethodnu godinu količina pisama je smanjena za 1 %, a preporučene pošiljke za 6 %. Količina vrijednosnica povećana je za 3 %, a biljega smanjena za 13 %. Uplate unutarnjeg platnog prometa povećane su za 6 %, a naplata računa smanjena za 6 %.

Planirana ulaganja u iznosu od 1.037.845 KM realizirana su 38,58 %. Izvršena ulaganja u iznosu od 400.397 KM odnose se na nabavu vozila u iznosu od 257.462 KM, ulaganja u informatičku opremu 91.534 KM, ulaganja u zgrade 28.049 KM i ulaganja u ostalu opremu 23.352 KM. Planirana ulaganja za 2012. godinu financirana su isključivo iz vlastitih sredstava, i to iz ostvarenih prihoda. Nisu realizirana ulaganja u opremu i sredstva tehničke zaštite. Iako je nabava vozila planirana, elaborat o ekonomskoj opravdanosti ove investicije nije urađen prije izrade Plana investicija za 2012. godinu.

Kao što je već konstatirano, koncem godine Uprava je pripremila Rebalans plana poslovanja. Odluku o utvrđivanju prijedloga rebalansa Plana poslovanja za 2012. godinu donio je Nadzorni odbor na sjednici održanoj 01.02.2013. godine. Isti do okončanja revizije nije odobrila, odnosno, usvojila Skupština Društva.

Uprava je blagovremeno sačinila Izvješće o radu i poslovanju za period od 01.01. do 31.12.2012. godine i isto, uz financijska i ostala izvješća, u formi nacrtu uputila Nadzornom odboru. Nadzorni odbor je na sjednici održanoj 26.03.2013. godine donio Odluku o usvajanju Izvješća o godišnjem poslovanju za 2012. godinu i isti proslijedio Skupštini na konačno usvajanje;

Prilikom izrade i donošenja trogodišnjeg i godišnjeg plana poslovanja i njegova rebalansa dosljedno i u potpunosti postupati sukladno Zakonu o javnim poduzećima u Federaciji BiH i usvojenim aktima o planiranju.

4.4 Stalna sredstva i dugoročni plasmani

Stalna sredstva i dugoročni plasmani iskazani u knjigovodstvenoj vrijednosti od 14.745.973 KM, u odnosu na prethodnu godinu manji su za 3,50 %.

Struktura stalnih sredstava i dugoročnih plasmana na datum bilansa bila je sljedeća:

	31.12.2012.	31.12.2011.
STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	14.745.973	15.280.765
Nematerijalna sredstva	91.569	132.567
Nekretnine, postrojenja i oprema	13.929.541	14.406.093
Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva	11.049	11.049
Dugoročni financijski plasmani	713.814	728.911
Dugoročna razgraničenja	-	2.145

Nematerijalna sredstva iskazana u iznosu od 91.569 KM u odnosu na prethodnu godinu manja su za 30,93 %. Nematerijalna sredstva iskazuju se po trošku nabavke. Nakon početnog priznavanja, njihovo vrednovanje vrši se po trošku, umanjenom za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja. Nematerijalna sredstva čine licence u vrijednosti od 42.508 KM i softveri u vrijednosti od 49.060 KM. Ova sredstva otpisana su sa 95,39 %.

U 2012. godini nije bilo ulaganja u postojeća, niti su nabavljena nova sredstva.

Nekretnine, postrojenja i oprema predstavljaju najznačajnija stalna sredstva. I ova imovina takođe se iskazuje po nabavnoj vrijednosti. Nakon početnog priznavanja, pojedino sredstvo iskazuje se po trošku, umanjenom za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti.

Vrijednost ove imovine na datum bilansa iznosi 13.929.541 KM i u odnosu na prethodnu godinu manja je za 3,31 %. I ova sredstva amortizovana su 58,52 %.

Struktura i promjene na ovoj imovini daju se u slijedećoj tabeli:

Opis	Zemljišta	Građev. objekti	Postr.i oprema	Alati, pog. i ured.namj	Transp. Sredstva	Mater.sred. u pripremi	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8
1 Nabavna vrijednost							
na dan 31.12.2011.	605.520	19.914.799	7.668.197	2.207.273	2.424.582	212.404	33.032.775
- direktna povećanja	-	-	-	-	-	400.398	400.398
- prijenos sa pripreme	-	-	107.296	3.569	261.488	(372.353)	-
- reklasifikacija	-	-	-	-	-	-	-
- otuđenje i rashod.	-	-	(107.962)	(20.562)	(25.908)	-	(154.432)
- ostalo	-	-	-	-	-	-	-
na dan 31.12.2012.	605.520	19.914.799	7.667.531	2.190.280	2.660.162	240.449	33.278.741
2 Akum.amortizacija							
na dan 31.12.2011.	-	7.899.792	6.702.304	2.095.715	1.800.585	128.284	18.626.680
- amortizacija perioda	-	359.001	273.529	34.372	207.823	-	874.725
- amortiz.iz ran.per	-	-	-	-	-	-	-
- reklasifikacija	-	-	-	-	-	-	-
- otuđenje i rashod	-	-	(106.717)	(19.916)	(25.572)	-	(152.205)
- ostalo	-	-	-	-	-	-	-
na dan 31.12.2012.	-	8.258.793	6.869.116	2.110.171	1.982.836	128.284	19.349.200
3 Neto knjigov.vrij.							
na dan 31.12.2011.	605.520	12.015.007	965.893	111.558	623.997	84.120	14.406.095
na dan 31.12.2012.	605.520	11.656.006	798.415	80.109	677.326	112.165	13.929.541

U okviru ove grupe karakteristične su slijedeće pozicije:

- **Zemljišta** iskazana u vrijednosti od 605.520 KM čine građevinska zemljišta, na kojima u odnosu na prethodnu godinu nije bilo promjena.

- **Građevinski objekti** iskazani u vrijednosti od 11.656.006 KM čine zgrade namijenjene za obavljanje poslovnih i administrativnih djelatnosti. Uglavnom se radi o zgradama poštanskih ureda i poslovnih prostora namijenjene za potrebe Društva. I na ovoj poziciji nije bilo promjena u revidiranoj godini.

- **Postrojenja i oprema** iskazana u iznosu od 798.415 KM u najvećem dijelu odnosi se na informatičku i računarsku opremu, opremu za umnožavanje i kuvretiranje, opremu za grijanje i ventilaciju, klima uređaje, opremu za zaštitu objekata, telefonske i telegrafске centrale i sl. U 2012. godini, nabavljena je oprema u vrijednosti od 107.296 KM. Najveći dio u iznosu od 91.534 KM odnosi se na informatičku opremu. Nabavljeni su šalterski računari u iznosu od 55.994 KM, šalterski pisači u iznosu od 18.255 KM, uredska računala, notebook-i, printeri i skeneri u iznosu od 17.285 KM. Nabavljena je oprema za zaštitu objekata (sigurnosni sef, sustav protuprovala i vatrodojave i sustav video nadzora) u ukupnom iznosu od 10.885 KM, telefaks uređaji u iznosu od 2.525 KM i klima uređaj u iznosu od 1.483 KM.

- **Alati, pogonski i uredski namještaj** iskazani u iznosu od 80.109 KM uglavnom se odnosi na namještaj, mjerne i kontrolne instrumente, vage, kase, alate i instrumente. U 2012. godini nabavljen je uredski i kuhinjski namještaj u vrijednosti od 3.569 KM.

- **Transportna sredstva** u iznosu od 677.326 KM čine osobna vozila, teretna vozila i mopedi. U 2012. godini, nakon provedenih procedura i postupaka javnih nabavki nabavljeno je osobno vozilo za Upravu i tri teretna vozila za potrebe Službe autoprometa u vrijednosti od 257.462 KM i bicikli u vrijednosti od 4.021 KM.

- **Materijalna sredstva u pripremi** iskazana su u iznosu od 112.165 KM.

Najveći dio na ovoj poziciji u iznosu od 110.674 KM odnosi se na nabavku stana. Prema izjavama odgovornih osoba, radi se o stanu čija je kupovina započeta u ranijem periodu od strane jedinstvenog preduzeća HPT Mostar. Još tada je, dakle, prije podjele preduzeća na dva posebna pravna subjekta, uplaćen avans za dva stana. Jedan stan pripao je HT Mostar, a drugi HP Mostar, odnosno, Društvu. U 2012. godini, stanovi su završeni i okončane aktivnosti na etažiranju, a od strane investitora, Grada Mostara, zatražena je uplata preostalog iznosa, od 18.790 KM. U istoj godini plaćeni su i ostali troškovi (porez na promet nekretnina i notarska obrada ugovora).

Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva iskazana u iznosu od 11.049 KM čine djela likovne umjetnosti (umjetničke slike) koja se ne amortizuju.

Dugoročni financijski plasmani iskazani u iznosu od 713.814 KM u odnosu na prethodnu godinu manji su za 2,07 %. Smanjenje u odnosu na prethodnu godinu je rezultat prenosa kredita datih zaposlenicima na kratkoročna potraživanja sukladno MRS 39 - Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje.

Dugoročne financijske plasmane čine dugoročni krediti dani u zemlji i ostali dugoročni financijski plasmani.

- **Dugoročni krediti dani u zemlji** iskazani u iznosu od 114.457 KM odnose se na kredite date zaposlenicima. Navedeni iznos predstavlja preostali dio kredita datih za 10 zaposlenika u razdoblju dok je Društvo bilo u sastavu HPT d.o.o Mostar.

- **Ostali dugoročni financijski plasmani** u iznosu od 599.357 KM se odnose na depozit uputničkom prometu od 13.370 KM, depozit za blagajničko poslovanje pošta od 542.187 KM i depozit za poslovanje Western Union-a od 43.800 KM.

Amortizacija

Prema Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama, pri obračunu troška amortizacije primjenjuje se pravocrtna (linearna) metoda, po stopama dovoljnim za njihovo otpisivanje u utvrđenom vijeku uporabe.

Procijenjeni korisni vijek uporabe za glavne skupine nekretnina, postrojenja i opreme iznosi (u godinama):

Grupa sredstava	Vijek uporabe
Zgrade	33 do 56 godina
Uredska oprema i namještaj	8 do 10 godina
Kompjuterska oprema	5 godina
Transportna sredstva	6 do 8 godina
Ostala oprema	5 do 15 godina

Amortizacija se obračunava po pojedinačnim predmetima dugotrajne imovine.

Od 01.01.2012. godine došlo je do promjene procjene korisnog vijeka upotrebe informatičke opreme sa ranijih 3 na 5 godina, t.j. sa 33,33 % na 20 % (učinak promjene na umanjenu stopu je cca 37.000 KM).

Procjena vrijednosti umanjenja stalnih sredstava

Društvo je na datum bilansa vršilo provjeru ostatka vrijednosti i vijeka upotrebe stalnih sredstava, shodno zahtjevima iz paragrafa 51. MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema.

Naime, Uprava Društva je formirala Povjerenstvo za testiranje sredstava na umanjenje i procjenu ostatka vijeka uporabe sredstava, sa zadatkom da sukladno zakonskim propisima i člankom 118. i 167. Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama izvrši testiranje na umanjenje i procjenu ostatka vijeka uporabe sredstava. Nakon obavljenog posla, povjerenstvo je sačinilo izvješće u kojem je konstatirano stanje sredstava i dat slijedeći zaključak: Testiranjem sredstava na umanjenje i procjenu ostatka vijeka uporabe ustanovili smo da nije potrebno izvršiti umanjenje vrijednosti nad sredstvima sa stanjem na dan 31.12.2012. godine. Uprava Društva je odlukom od 28.01.2013. godine prihvatila izvješće povjerenstva.

Vlasništvo nad nekretninama

Društvo još uvijek iskazuje određene nekretnine u svojim poslovnim knjigama za koje ne posjeduje dokaz o vlasništvu ili pravo raspolaganja.

Uvjerili smo se da se provode aktivnosti, ali rezultati još uvijek nisu u značajnoj mjeri vidljivi. Najveći problemi su naslijeđeno stanje i opća pravna situacija sa nekretninama (nesređeno imovinsko pravno stanje u općinama i nedostatak knjige etažnog vlasništva).

Na osnovu datih preporuka u prethodnim revizijama, Sektor pravnih i općih poslova sačinio je kronologiju aktivnosti po pitanju nekretnina od konca 2010. godine do konca 2012. godine. Prema izvješću

istog sektora, u istom periodu intenzivirani su razgovori sa predstavnicima HT d.d. Mostar oko pokretanja procedure pred nadležnim sudovima oko provedbe podjele nekretnina u zajedničkom vlasništvu i upisa vlasništva u zemljišne knjige, obavljani razgovori i konsultacije s notarima u Mostaru, Ljubuškom, Širokom Brijegu, Travniku oko pokretanja procedure i istovremeno intenzivirani kontakti s zemljišno knjižnim uredima u Širokom Brijegu, Ljubuškom, Čapljini, Čitluku, Jajcu i Travniku.

Prema podacima istog sektora, od ukupno iskazanih nekretnina (bez zemljišta) u vrijednosti od 11.656.109, najveći dio u iznosu od 7.336.943 KM ili 62,93 % upisan je u vlasništvo ili je zajednička imovina Društva i HT d.d. Mostar. Naime, zbog neriješenih imovinskih pravnih odnosa Društvo nije u cjelosti izvršilo prijenos prava upravljanja ili raspolaganja, odnosno, vlasništva nad imovinom koja mu je pripala procesom razdvajanja HPT-a.

Objekti u vrijednosti od 2.859.483 KM upisani su na prijeratno poduzeće PTT Saobraćaja, za objekte u vrijednosti od 1.109.432 KM postupak uknjižbe je u tijeku, a preostali objekti u vrijednosti od 358.251 KM vode se kao vlasništvo drugih subjekata (općina, mjesnih zajednica, škola i fizičkih doba).

Hipoteke i založno pravo

Društvo ima ograničenja u raspolaganju imovinom, jer je terećeno hipotekama na nekretnine. Kao jamstvo za kredite HT d.d. Mostar, upisane su hipoteke nad zajedničkom imovinom u knjigovodstvenoj vrijednosti od 5.493.319 KM, kod slijedećih banaka:

1. Raiffeisen bank BH d.d. Sarajevo, po kreditu HT d.d. Mostar uzetom za financiranje GSM licence, po Ugovoru iz 2005. godine, na iznos od 10.500.000 KM, založene su nekretnine u Mostaru, Kupresu, Tomislavgradu, Kiseljaku, Čapljini i Stocu.

2. UniCredit Zagrebačke banke d.d. Mostar, po kreditu također uzetom za financiranje GSM licence, po Ugovoru iz 2005. godine, na iznos od 10.500.000 KM, založene su nekretnine u Čitluku, Livnu, Neumu, Novom Travniku i Širokom Brijegu.

3. UniCredit d.d. Mostar, po kreditu uzetom za izmirenje naknadno utvrđenih poreznih obveza, po ugovoru broj iz 2010 godine, na iznos od 18.000.000 KM, založene su zajedničke nekretnine u Širokom Brijegu, Novom Travniku, Ljubuškom i Čitluku.

Nastaviti aktivnosti na uknjižbi nekretnina.

4.5 Zalihe

Na datum bilansa iskazane su slijedeće zalihe:

	31.12.2012.	31.12.2011.
ZALIHE	496.715	499.952
Sirovine, materijal, rezervni dijelovi i sitan inventar	197.151	198.709
Proizvodnja u tijeku	-	-
Gotovi proizvodi	-	-
Roba u skladištu	299.564	289.148
Stalna sredstva namijenjena prodaji	-	-
Avansi za nabavku zaliha	-	12.095

Obzirom da zalihe nisu posebno značajne, zbog ograničenja vremena i resursa, osim u dijelu procedura nabavki, nismo ih revidirali.

4.6 Potraživanja

U financijskim izvješćima na datum bilance iskazana su slijedeća potraživanja:

	31.12.2012.	31.12.2011.
POTRAŽIVANJA	3.263.251	3.565.408
Potraživanja od prodaje	2.012.391	2.307.696

Druga kratkoročna potraživanja	951.427	943.155
Kratkoročni financijski plasmani	16.354	16.354
Potraživanja za PDV	8.980	8.784
Aktivna vremenska razgraničenja	274.099	289.419

Ukupna potraživanja iskazana na datum bilansa u iznosu od 3.263.251 KM u odnosu na prethodnu godinu manja su za 8,47 %. Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama (Pravilnik o računovodstvu) uređene su politike potraživanja.

Potraživanja od prodaje u iznosu od 2.012.391 KM, najznačajnija su i manja su za 12,80 % u odnosu na potraživanja iz prethodne godine. Ista su nastala po osnovu izvršenih poštanskih usluga.

	31.12.2012.	31.12.2011.
Potraživanja od prodaje	2.012.391	2.307.696
- Kupci u zemlji	2.538.623	2.901.440
- (Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca)	(526.232)	(593.744)

Potraživanja se iskazuju u visini nominalne vrijednosti proizašle iz poslovne transakcije prema propisanim cijenama od strane Društva. Zbog postojanja stalne vjerojatnosti da neka potraživanja neće biti naplaćena u dužem roku Društvo će temeljem razumne procjene i iskustva stečenog kroz duže razdoblje obavljati vrijednosno usklađivanje nenaplaćenih potraživanja. Potraživanja za koja se sprovodi sudski spor i potraživanja kupaca za koja se vodi stečajni postupak ispravljaju se u punom iznosu bez obzira na rok potraživanja. Sukladno Napatku o mjerama, potupcima i zaduženjima u svezi utuživanja dužnikaza svako dugovanje starije od 3 mjeseca obvezno se šalje prva opomena, dok za svako dugovanje starije od 6 mjeseci šalje se druga opomena u kojoj se naglašava da je to opomena pred tužbu. Za dugovanje starije od 8 mjeseci priprema se Nalog za utuženje. Navedeno znači da se po podizanju tužbe predmetno potraživanje prenosi na sumnjiva i sporna potraživanja.

Ročna struktura potraživanja od prodaje na datum bilance bila je slijedeća:

Naziv	Nedospjelo	Dospjelo do 30 dana	Dospjelo od 31 do 90 dana	Dospjelo od 91 do 180 dana	Dospjelo od 181 do 360 dana	Dospjelo preko 360 dana	Ukupna potraživanja
Potraživanja od prodaje	1.282.349	26.635	548.502	139.857	14.975	73	2.012.391

Potraživanja od prodaje u najvećem dijelu odnose se na fakturirane usluge po ugovoru u iznosu od 738.334 KM i kreditirane usluge u iznosu od 1.250.254 KM. Preostala potraživanja u iznosu od 526.232 KM odnose se na sumnjiva i sporna potraživanja. Tijekom 2012. godine povećana su sumnjiva i sporna potraživanja od kupaca u zemlji za 355.666 KM, a smanjena za 423.177 KM. Povećanje odnosi se na prijenos redovnih potraživanja na sumnjiva i sporna i priznavanje ispravke vrijednosti potraživanja za koji je terećen rezultat perioda, dok smanjenje u najvećem dijelu odnosi na naplaćena potraživanja tokom obračunskog perioda.

Druga kratkoročna potraživanja iskazana u visini od 951.427 KM na razini su potraživanja iz prethodne godine.

	31.12.2012.	31.12.2011.
Druga kratkoročna potraživanja	951.427	943.155
Ostala kratkoročna potraživanja	2.368.625	2.402.839
(Ispravka vrijednosti ostalih kratkoročnih potraživanja)	(1.417.198)	(1.459.684)

Ostala kratkoročna potraživanja iskazana u iznosu od 2.368.625 KM u okviru kojih su najznačajnija potraživanja od zaposlenika, potraživanja od državnih i drugih institucija, potraživanja za više plaćen porez na dobit i ostala kratkoročna potraživanja.

- **Potraživanja od zaposlenika** iskazana u iznosu od 366.674 KM najvećim dijelom odnose se na sumnjiva i sporna potraživanja od zaposlenika koja su utužena u iznosu od 361.662 KM, ispravljena su na teret rashoda poslovanja, prethodnih godina, u iznosu od 360.220 KM. Ista se odnose na potraživanja po osnovu otuđenja novca, pljačku od strane zaposlenika i ne vraćanja kredita bivšeg zaposlenika.

- **Potraživanja od državnih i drugih institucija** iskazana u iznosu od 156.704 KM odnose se na potraživanja od Zavoda za zdravstveno osiguranje za refundaciju naknada zaposlenika za bolovanje preko 42 dana, iznos od 62.470 KM je ispravljen na teret rashoda poslovanja.

- **Potraživanja za više plaćeni porez na dobit u iznosu od 802.530 KM** i odnose se na uplaćene akontacije poreza u 2006. godini, o čemu je šire pojašnjeno u točki 4.1. Izvješća.

- **Ostala kratkoročna potraživanja** iskazana u iznosu od 1.042.718 KM u najvećem dijelu odnose se na sporna (utužena) ostala kratkoročna potraživanja i sporna utužena potraživanja od Hercegovačke banke d.d. Mostar u iznosu od 97.997 KM.

Sporna (utužena) potraživanja iskazana u iznosu od 896.511 KM u najvećem dijelu odnose se na utuženo potraživanje od Puma Security d.o.o Mostar, Croatia osiguranje d.d. Ljubuški i Euroherc osiguranja d.o.o Mostar, radi naknade štete po pljački u mjestu Kruševo-Mostar iz 2009. godine u iznosu od 742.300 KM i utuženo potraživanje od Središnjeg Ureda Porezne uprava FBiH vezane za Rješenje o dodatno utvrđenim poreznim obvezama iz 2009. godine.

Kratkoročni finansijski plasmani iskazani u iznosu od 16.354 KM odnose se na kratkoročna potraživanja po osnovu zajmova danih zaposlenicima koja dopijevaju u 2013. godini.

Aktivna vremenska razgraničenja iskazana su u iznosu od 274.099 KM i najvećim dijelom odnose se na obračunate prihode u međuoperatorskom poštanskom saobraćaju po osnovu procjene za 2012. godinu u iznosu od 267.569 KM.

Kontinuirano unaprijediti interne procedure upravljanja potraživanjima, kako bi se preduprijedilo nastajanje potraživanja po korisnicima, koja u konačnici neće biti naplaćena. Poboľšati i iskoristiti sve mehanizme i raspoloživu tehnologiju kako bi ispravke potraživanja u narednom periodu bile manje.

4.7 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti iskazani na dan 31.12.2012. godine u iznosu od 8.532.613 KM, manji su za 4,40 % u odnosu na prethodnu godinu, kada su iznosili 8.925.391 KM. Struktura ovih sredstava na datum bilansa je slijedeća:

	31.12.2012.	31.12.2011.
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	8.532.613	8.925.391
Transakcijski računi – domaća valuta	2.854.457	3.135.431
Transakcijski računi – strana valuta (u KM)	1.003.463	1.309.563
Blagajne - domaća valuta	1.195	2.035
Blagajne - strana valuta (u KM)	-	447
Oročena novčana sredstva	4.673.498	4.477.915

Transakcijski računi otvoreni su kod 6 banka: UniCredit Bank d.d. Mostar, Raiffeisen Banka d.d. Sarajevo, Hypo Alpe Adria Banka d.d. Mostar, Nova Banka a.d. Banja Luka i Intesa Sanpaolo bank d.d. Sarajevo i Union Banka d.d. Sarajevo. Organizacioni dijelovi Društva gotovinsko poslovanje obavljaju preko transakcijskih računa prihoda i rashoda i putem blagajni. Svi ugovori sa bankama su iz ranijih perioda, jedino je sa Union Bankom d.d. Sarajevo potpisan ugovor u 2012. godini. Banke nisu odabrane putem postupka javnog nadmetanja. Društvo internim aktima nije uredilo proceduru izbora najpovoljnijih banaka

za poslovnu saradnju kojom bi se omogućio izbor banke sa najboljim uvjetima oročavanja sredstava, najpovoljnijim kamatama, troškovima provizije i rasprostranjenosti poslovnica.

Blagajne (domaća i strana valuta) odnose se na blagajne u Generalnoj direkciji i blagajne u Središtima pošta.

Oročena novčana sredstva odnose se na oročena sredstva na period od 13 mjeseci u tri poslovne banke, uz kamatne stope u rasponu od 4,10 % do 4,50 %. **Oročena sredstva, u iznosu od 4.173.498 imaju dospijće na datum bilansa preko tri mjeseca i sukladno MRS 7- Izvješće o novčanim tokovima, nisu trebala biti klasificirana kao gotovina i gotovinski ekvivalent.** Tokom 2012. godine Društvo je provelo procedure odabira najpovoljnijih poslovnih banaka kod kojih su oročena slobodna sredstva primjenjujući kriterij ponuđene najveće kamatne stope, disperzije rizika i poslovne saradnje, također po preporuci i inicijativi Vlade FBiH daje se akcenat na jačanje i podršku jedinoj komercijalnoj banci u državnom vlasništvu, Union Banka d.d. Sarajevo, tako da je na dan 31.12.2012. godine Društvo u istoj banci imalo oročeno 1.000.000 KM. Međutim utvrđeno je da Društvo nije internim aktima uredilo proceduru investiranja slobodnih novčanih sredstava, uključujući tko daje prijedlog za oročenje sredstava, donosi Odluku o oročenju sredstava, provodi proceduru odabira najpovoljnije banke i slično.

Novčana sredstva klasificirati kao gotovinu i gotovinske ekvivalente sukladno MRS 7-Izvješće o novčanim tokovima, samo kada oni imaju kratko dospijće od tri mjeseca ili manje od datuma sticanja.

Donijeti pisane procedure kojima će biti regulisano upravljanje i investiranje slobodnih novčanih sredstava, te osigurati dosljednu primjenu istih.

4.8 Obveze

U finansijskim izvješćima na datum bilance, iskazane su slijedeće obveze:

	31.12.2012.	31.12.2011.
OBVEZE	3.430.709	2.775.048
Dugoročne obveze	321.233	213.494
Dugoročna rezerviranja	321.233	213.494
Kratkoročne obveze	3.109.476	2.561.554
Kratkoročne finansijske obveze	9.108	43.917
Obveze prema dobavljačima i druge obveze	2.757.017	2.211.546
Pasivna vremenska razgraničenja	343.351	306.091

Obveze iskazane na datum bilance u iznosu od 3.430.709 KM u odnosu na prethodnu godinu veće su za 23,63 %. U okviru istih učešće dugoročnih obveza je 9,36 %, a kratkoročnih 90,64 %.

U okviru dugoročnih obveza iskazana su dugoročna rezerviranja.

Dugoročna rezerviranja iskazana u iznosu od 321.233 KM u odnosu na prethodnu godinu veća su za 107.739 KM ili 50,46 %, što je rezultat povećanja rezerviranja za otpremnine i jubilarne nagrade na osnovu obračuna aktuara i također smanjenja obračunatih rezerviranja za sudske sporove. Dugoročna razgraničenja odnose se na rezerviranje za otpremnine i jubilarne nagrade i obračunata rezerviranja po sudskim sporovima.

- **Rezerviranja za otpremnine i jubilarne nagrade** iskazana u iznosu od 281.967 KM veća su za 196.286 KM ili 229,09 % u odnosu na prethodnu godinu. Rezerviranja su izvršena na osnovu procjene ovlaštenog aktuara, po osnovu primjene MRS 19 – Primanja zaposlenih. Rezerviranje za otpremnine vršilo se za zaposlenike koji stiču pravo za mirovinu u periodu od 2013. do 2017. Izvješće Aktuara nije sadržavalo koliki su troškovi kamata, troškovi tekućeg rada i aktuarski dobici/gubici, tako da Društvo troškove rezerviranja nije klasificiralo sukladno navedenom standardu.

- **Obračunata rezerviranja po sudskim sporovima** iskazana u iznosu od 39.266 KM odnose se na procjenu po sudskim sporovima. Rezerviranja po sudskim sporovima izvršena su sukladno MRS 37 – Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna sredstva. Prema podacima nadležne direkcije protiv Društva se vodi 14 sudskih sporova, u ukupnom tuženom iznosu od 146.820 KM. Navedeni sporovi odnose se najvećim dijelom na tužbe iz radno-pravnog statusa.

Kratkoročne obveze iskazane u iznosu od 3.109.476 KM u odnosu na prethodnu godinu veće su za 21,39 %. Kratkoročne obveze čine kratkoročne financijske obveze, obveze prema dobavljačima i druge obveze i pasivna vremenska razgraničenja.

- **Kratkoročne financijske obveze** iskazane u iznosu od 9.108 KM odnose se na razliku mjesečnih obračuna poštanskih uputnica za 12/2012. godine za JP BH Pošte d.o.o. Sarajevo i Preduzeće za poštanski saobraćaj RS a.d. Banja Luka

Obveze prema dobavljačima i druge obveze iskazane u iznosu od 2.757.017 KM, u odnosu na prethodnu godinu veće su za 24,66 %. Najveći dio ovih obveza odnose se na obveze prema dobavljačima u zemlji i inostranstvu, obveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenika, druge obveze i obveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine. Ostale obveze čine obveze za PDV u iznosu od 26.518 KM, obveze za primljene depozite u iznosu od 9.079 KM, obveze iz specifičnih poslova u iznosu od 5.114 KM i ostale obveze iz poslovanja u iznosu od 686 KM.

- **Obveze prema dobavljačima u zemlji i inostranstvu** u iznosu od 1.231.691 KM u odnosu na obveze po istom osnovu iskazane na datum prethodnog bilansa veće su za 59,36 %. Provedenom revizijom utvrdili smo da su računi uredno ovjereni, odobreni i likvidirani od strane odgovornih lica.

- **Obveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenika** u iznosu od 1.345.838 KM odnose se na obveze za plaću za prosinac 2012. godine.

- **Druge obveze** iskazane u iznosu od 94.768 KM u najvećem dijelu odnose se na obveze za naknadno utvrđene obveze za poreze u iznosu od 54.721 KM, obveze prema Sektoru financijskih usluga u iznosu od 20.333 KM, obveze za naknade članovima Nadzornog odbora i Odbora za reviziju u iznosu od 13.187 KM i obveze po osnovu ugovora o zakupu u iznosu od 4.156 KM.

- **Obveze za ostale poreze, doprinose i druge dadžbine** iskazane u iznosu od 43.323 KM u najvećem dijelu, u iznosu od 31.622 KM odnose se na obveze prema Agenciji za poštanski promet BiH za troškove licenci i godišnje naknade za obavljanje poštanskih usluga za zadnji kvartal 2012. godine.

Pasivna vremenska razgraničenja iskazana u iznosu od 343.351 KM u odnosu na prethodnu godinu veća su za 12,17 %. U okviru ove pozicije najveći dio, u iznosu od 247.913 KM, odnosi se na obračun troškova po međuoperatorskom prometu. Ostala pasivna vremenska razgraničenja čine kratkoročna razgraničenja za otpremnine i jubilarne nagrade u iznosu 93.996 KM i ostali odloženi prihodi u iznosu od 1.442 KM.

Provedenom revizijom utvrdili smo da Društvo nije evidentiralo sve fakture koje se odnose na 2012. godinu, niti je za neblagovremeno ispostavljene fakture izvršilo potrebna rezerviranja, sukladno MRS 37 – Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna sredstva, zbog čega su iste teretile narednu godinu.

Zbog neprovedenih računovodstvenih postupaka u pripadajućem obračunskom periodu, obveze i rashodi perioda su podcijenjeni najmanje za 34.895 KM.

Troškove i obveze priznavati i računovodstveno evidentirati u momentu stvaranja istih, u periodu na koji se isti odnose, sukladno točkama 22., 91. i 96. Okvira za sastavljanje i prezentiranje financijskih izvješća, a ukoliko u momentu priznavanja ne postoji odgovarajuća knjigovodstvena isprava evidentiranje vršiti u korist pasivnih vremenskih razgraničenja, sukladno MRS 37 – Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna sredstva.

4.9 Kapital

U bilanci stanja na dan 31.12.2012. godine iskazan je kapital u slijedećim iznosima:

	31.12.2012.	31.12.2011.
KAPITAL	23.607.843	25.496.468
Temeljni kapital	26.335.069	26.335.069
Rezerve	842.676	842.676
Neraspoređena dobit	-	95.137

Gubitak do visine kapitala	3.569.902	1.776.414

Temeljni kapital na datum bilance iskazan u iznosu od 26.335.069 KM podijeljen je na vlasničke udjele. U temeljnom kapitalu članovi Društva sudjeluju s slijedećim udjelima:

- Federacija BiH 16.527.889 KM ili 62,76 %,
- Hrvatske telekomunikacije d.d. Zagreb 7.976.892 KM ili 30,29 %,
- Hrvatska pošta d.d. Zagreb 1.830.288 KM ili 6,95 %.

Temeljni kapital nije usklađen sa ukupno iskazanim kapitalom na datum bilance.

Rezerve iskazane u iznosu od 842.676 KM odnose se na statutarne i druge rezerve.

Neraspoređena dobit iskazana na datum prethodne bilance u iznosu od 95.137 KM, Odlukom Skupštine Društva od 04.04.2012. godine raspoređena je za pokriće akumuliranog gubitka.

Na prijedlog Nadzornog odbora, Skupština Društva je 04.04.2012. godine donijela i Odluku o rasporedu dobiti za 2011. godinu, prema kojoj se revidirana neto dobit nakon oporezivanja u iznosu od 95.137 KM raspoređuje za pokriće akumuliranog gubitka.

Gubitak do visine kapitala iskazan u iznosu od 3.569.902 KM, u odnosu na prethodnu godinu veći je za 100,96 %, odnosno, dva puta. U okviru iskazanog iznosa dio se odnosi na gubitak ranijih godina, a dio na gubitak izvještajne godine.

Gubitak ranijih godina u iznosu od 1.681.276 KM odnosi se na obračunate razlike plaća iz prethodnih godina prema odredbama važećeg kolektivnog ugovora. Isti je na datum prethodne bilance bio veći. Dio gubitka iz ranijih godina pokriven je temeljem odluke Skupštine od 04.04.2012. godine o raspodjeli iskazane dobiti u prethodnoj godini u iznosu od 95.137 KM.

Gubitak izvještajne godine iskazan je u iznosu od 1.888.626 KM, odnosno, Društvo je u periodu od 01.01. do 31.12.2012. godine ostvarilo gubitak u poslovanju u iznosu od 1.888.626 KM.

Inicirati aktivnosti na pokriću gubitka suglasno Zakonu o gospodarskim društvima i Statutu i usuglasiti temeljni sa iskazanim kapitalom.

4.10 Prihodi

Prihodi ostvareni u revidiranom obračunskom razdoblju iskazani su kako slijedi:

	01.01. - 31.12.2012.	01.01. - 31.12.2011.
PRIHODI	23.669.465	25.837.489
Poslovni prihodi	22.680.756	22.321.809
Financijski prihodi	304.805	95.685
Ostali prihodi i dobiti	683.904	3.419.995

Prihod od poštanskih usluga predstavlja fakturiranu i obračunatu vrijednost pruženih usluga u zemlji i inostranstvu.

Priznavanje prihoda u međuoperatorskom i međunarodnom prometu vrši se temeljem Metodologije za obračun troškova završne faze u međuoperatorskom i međunarodnom poštanskom prometu, potpisane od strane sva tri operatora u BiH. Prihodi nastali iz međunarodnih usluga, iskazuju se u bruto iznosima, a procjena prihoda se vrši za dio usluga koje su izvršene, a nisu potvrđene međunarodnim/međuoperatorskim obračunom na dan bilansa stanja.

Poslovni prihodi ostvareni u visini od 22.680.756 KM najznačajniji su i u ukupnim prihodima učestvuju sa 95,82 % i u odnosu na prošlu godinu veći su za 1,61 %. Poslovne prihode čine prihodi od prodaje robe, prihodi od prodaje učinaka i ostali poslovni prihodi.

• **Prihodi od prodaje robe** u iznosu od 448.619 KM u odnosu na prethodnu godinu manji su za 8,66 %. Iste čine prihodi od prodaje poštanskih markica i kolekcionarskih markica i vrijednosnica.

- **Prihodi od prodaje učinaka** u iznosu od 21.779.910 KM u odnosu na prethodnu godinu veći su za 2,12 % i odnose se na prihode od prodaje usluga pravnim i fizičkim licima. U okviru istih, najznačajniji su prihodi od prodaje pošte na kredit u iznosu od 7.588.201 KM, prihod od uplata po platnom prometu u iznosu od 2.632.761 KM, prihod od distribucije računa u iznosu od 2.413.706 KM, prihod od uplata iz platnog prometa sa ugovorenim kupcima u iznosu od 2.231.927 KM, prihod od izvršenih usluga za račun MIO u iznosu od 1.347.522 KM. Prihod od poštanskih maraka naplaćenih u gotovini u iznosu od 1.094.760 KM, prihod od produkcije dokumenata u iznosu od 789.121 KM. Od obavljanja poštanskih usluga unutar i van zemlje, koje obavljaju tri operatora (pošte RS, BH pošta i Hrvatska pošta) jedni za druge ostvaren je prihod u iznosu od 1.855.430 KM i to za unutarnji promet 1.587.861 KM i međunarodni promet 267.569 KM.

- **Ostali poslovni prihodi** u iznosu od 452.227 KM odnose se na prihode od izdavanja prostora u zakup za potrebe CIPS-a u iznosu od 334.788 KM, prihode od iznajmljivanja poslovnih prostora drugim zakupcima u iznosu od 96.187 KM i prihode od zakupa za bankomate i automate u iznosu od 21.252 KM.

Financijski prihodi iskazani u iznosu od 304.194 KM, veći su za 209.120 KM u odnosu na ovu vrstu prihoda u prethodnoj godini i u najvećem dijelu, u iznosu od 266.670 odnose se na prihod od kamata na oročenim sredstvima. Povećanje ovih prihoda rezultat je ostvarivanje kamate na oročena sredstva tokom 2012. godine.

Ostali prihodi i dobici iskazani u iznosu od 683.904 KM manji su za 2.736.091 KM u odnosu na prihode ostvarene u prethodnoj godini, a u najvećoj mjeri odnose se na naplaćena otpisana potraživanja od kupaca i ostale prihode. Smanjenje ovih prihoda je rezultat je prestanka sufinanciranja od strane HT d.d. Mostar, prihod po ovom osnovu, u prethodnoj godini, iznosi je 2.733.955 KM.

- **Naplaćena otpisana potraživanja** iskazana u iznosu od 421.494 KM u najvećem dijelu odnose se na naplatu potraživanja od JP Parkovi Mostar i Vlade ZHŽ.

- **Ostali prihodi** iskazani u iznosu od 242.275 KM u najvećem dijelu odnose se na prihod od ukidanja rezerviranja za jubilarne nagrade i otpremnine u iznosu od 84.153 KM, prihod od ukidanja rezerviranja za sudske sporove u iznosu od 72.000 KM i prihod od refundacije naknada plaća i drugih prava zaposlenika po osnovu bolovanja.

4.11 Rashodi

Na datum bilance, u financijskim izvješćima iskazani su slijedeći rashodi:

	01.01.-31.12.2012.	01.01.-31.12.2011.
RASHODI	25.558.091	25.688.950
Poslovni rashodi	24.998.590	24.717.069
Financijski rashodi	24.010	23.566
Ostali rashodi i gubici	450.163	653.158
Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava	-	128.284
Rashodi iz osnova promjene računovodstvenih politika	85.328	166.873

Ukupni rashodi u 2012. godini iznosili su 25.558.091 KM i u odnosu na prethodnu godinu manji su za 0,51 %. U strukturi rashoda najznačajniji su poslovni rashodi.

Poslovni rashodi koje čine troškovi poslovanja ostvareni u iznosu od 24.998.590 KM, u odnosu na prethodnu godinu, veći su za 1,14 %.

Struktura poslovnih rashoda je slijedeća:

	01.01.-31.12.2012.	01.01.-31.12.2011.
Poslovni rashodi	24.998.590	24.717.069
Nabavna vrijednost prodate robe	89.549	96.686

Materijalni troškovi	1.334.305	1.386.690
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	16.793.041	16.870.474
Troškovi proizvodnih usluga	1.567.808	1.534.253
Amortizacija	915.723	1.120.156
Troškovi rezervisanja	281.967	145.400
Nematerijalni troškovi	4.016.197	3.563.410

Nabavna vrijednost prodane robe u iznosu od 89.549 KM, u odnosu na prethodnu godinu manja je za 7,38 %. Nabavna vrijednost prodane robe uglavnom se odnosi na troškove prodanih vrijednosnica, filatelije i ostale komercijalne robe.

Materijalni troškovi u iznosu od 1.334.305 KM, u odnosu na prethodnu godinu manji su za 3,78 %. Ove troškove u najvećem dijelu čine utrošene sirovine i materijal, utrošena energija i gorivo, utrošeni rezervni dijelovi i troškovi sitnog inventara, ambalaže i autoguma.

Utrošene sirovine i materijal u iznosu od 285.072 KM, u odnosu na prethodnu godinu u kojoj su iznosili 322.579 KM, manji su za 11,63 %. Ove troškove u najvećem dijelu čine obrasci i ostali materijal za urede, materijal za čišćenje i održavanje i ostali potrošni materijal.

Utrošena energija i gorivo u iznosu od 977.187 KM, u odnosu na prethodnu godinu u kojoj su iznosili 919.527 KM, veći su za 6,37 %. Ovi troškovi odnose se na utrošeno gorivo i mazivo za potrebe voznog parka, utrošenu električnu energiju, plin, ugalj i drvo za zagrijavanje poslovnih i radnih prostorija.

Utrošeni rezervni dijelovi nisu značajni i iznosili su 1.475 KM.

Troškovi sitnog inventara, ambalaže i autoguma u iznosu od 70.571 KM, u odnosu na prethodnu godinu u kojoj su iznosili 143.693 KM manji su za 50,89 %. Iste čine otpisi sitnog inventara u upotrebi u proizvodnji usluga, autoguma u upotrebi za transportna sredstva i otpisi službene odjeće i obuće.

Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja iskazani u iznosu od 16.793.041 KM na nivou su prošlogodišnjih.

U okviru ove pozicije iskazani su troškovi plaća i naknada plaća zaposlenima; troškovi ostalih primanja, naknada i prava zaposlenih i troškovi naknada ostalim fizičkim osobama.

Troškovi plaća i naknada plaća zaposlenima u iznosu od 14.217.984 KM su najznačajniji i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 3,30 %. Ove troškove čine neto plaće, sve vrste doprinosa, porez na dohodak, naknade plaća za vrijeme godišnjeg odmora i ostale naknade koje se plaćaju, sukladno usvojenim aktima.

Obračun plaća i naknada plaća vrši se na osnovu pojedinačnih ugovora o radu, sukladno Pravilniku o radu, Kolektivnim ugovorom za područje djelatnosti poštanskog saobraćaja i važećom zakonskom regulativom. Prilogom broj 3 Pravilnika o radu – Plaće, dodaci i naknade plaće u Društvu, na jedinstven način regulirani su plaće zaposlenika, osnovna i najniža neto plaća (satnica), koeficijenti po grupama složenosti poslova, dodaci na plaću, naknade plaća, dodatna primanja i naknade koje terete troškove poslovanja, zaštita plaće i naknade plaća.

Osnovna plaća je proizvod najniže neto plaće i odgovarajućeg koeficijenta složenosti poslova koje zaposlenik obavlja. Najniža neto plaća je osnovica za obračun osnovne plaće zaposlenika i ista iznosi 452,40 KM. Na najnižu neto satnicu primjenjuju se pojedinačni koeficijenti zaposlenika razvrstani po grupama složenosti poslova, radnih mjesta i stepena stručne spreme.

Prema Kolektivnom ugovoru sva radna mjesta svrstana su u 6 grupa poslova i utvrđeni koeficijenti su u rasponu od 1,00 do 5,05, na utvrđene koeficijente dodaju se bodovi po osnovu stručne spreme koju zaposlenik stvarno posjeduje.

Obračun i isplata redovnih plaća su centralizovane i u potpunosti su informatizirane i isti se vrši u Sektoru financija. Prema Pravilniku o radu osnovna plaća je najniži iznos koji se zaposleniku mora isplatiti za puno radno vrijeme, za posao odgovarajuće grupe složenosti, normalne uvjete i rezultate. Osnovica za obračun plaće zaposlenika je neto satnica u iznosu 2,60 KM za mjesečni prosjek od 174 sata koja je po odluci Uprave preračunata u bruto satnicu u iznosu od 3,97 KM. Ova bruto satnica množi se sa pripadajućim koeficijentom svakog zaposlenika i fondom sati u mjesecu.

Naprijed navedeno ne odnosi se na Upravu. Plaće predsjednika i članova Uprave obračunavaju se i isplaćuju sukladno Zakonu o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija u FBiH i javnim preduzećima u većinskom vlasništvu Federacije BiH, na temelju ugovora o angažmanu, koji su zaključeni nakon pribavljene prethodne suglasnosti resornog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija.

Nakon provedenog javnog konkursa i ostalih utvrđenih procedura Nadzorni odbor je posebnim odlukama imenovao predsjednika Uprave i člana Uprave – izvršnog direktora za potporne funkcije. Položaj, ovlaštenja, odgovornosti i prava članova Uprave, pored propisanih Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o javnim preduzećima u Federaciji BiH, Statutom i drugim internim aktima Društva, uređena su pojedinačnim ugovorima, zaključenim uz prethodno dobivene pojedinačne saglasnosti resornog, Federalnog ministarstva prometa i komunikacija. Prema tim ugovorima, osnovna neto plaća predsjednika Uprave iznosi 4,6 a izvršnog direktora 4,4 prosječnih mjesečnih neto plaća isplaćenih u Federaciji BiH u prethodna tri mjeseca, uvećana za svaku godinu radnog staža za 0,6 % (minuli rad) i porez na dohodak. Predsjednik Uprave i izvršni direktor imaju pravo i na isplatu naknada koje ne ulaze u plaću (topli obrok, regres za godišnji odmor i sva ostala lična primanja utvrđena aktima), pravo na korištenje službenog vozila, dnevnice, telekomunikacijske usluge i reprezentaciju, sukladno aktima, naknade za rad u komisijama i ostale troškove utvrđene aktima Društva.

U 2012. godini najviša neto plaća (umanjena za porez na dohodak) isplaćena je u iznosu od 4.083 KM, a najniža u iznosu od 424 KM, dok je prosječna neto plaća na nivou Društva iznosila 1.080 KM.

Troškovi ostalih primanja, naknada i prava zaposlenih isplaćeni su u iznosu od 2.366.152 KM, u odnosu na prethodnu godinu manji su za 18,03 %.

U okviru ovih troškova najznačajniji su naknade za topli obrok, regres za godišnji odmor i naknade po osnovu prevoza na posao i sa posla.

- Naknade za ishranu u tijeku rada u iznosu od 1.334.671 KM, isplaćene su na osnovu Odluke Uprave o utvrđivanju visine naknade za topli obrok, od 26.11.2010. godine. Prema istoj odluci visina toplog obroka iznosi 20 % od posljednjeg objavljenog prosjeka plaće u Federaciji BiH, na temelju članka 63. Kolektivnog ugovora za područje djelatnosti poštanskog saobraćaja Federacije BiH. Dnevni iznos izračunava se na temelju broja radnih dana za osmosatno radno vrijeme. S tim u svezi, visina dnevne naknade za topli obrok za mjesec prosinac 2012. godine iznosila je 8,60 KM, što je u okviru iznosa utvrđenog Pravilnikom o radu i granskim kolektivnim ugovorom.

- Regres za godišnji odmor isplaćen je u iznosu od 518.630 KM, sukladno Odluci o visini regresa za 2012. godinu, od 14.05.2012. godine, prema kojoj je visina regresa za istu godinu utvrđena u iznosu od 747,80 KM, koliko iznosi 70 % prosječne neto plaće Društva ostvarene u prethodnoj godini, shodno Pravilniku o radu i granskom kolektivnom ugovoru.

- Naknade po osnovu prijevoza na posao i sa posla u iznosu od 161.948 KM takođe su isplaćene u sukladno naprijed navedenim važećim aktima. Naime, prema Pravilniku o izmjeni i dopuni Pravilnika o radu, od 14.02.2011. godine, zaposlenik kojem nije organiziran prijevoz na posao i sa posla, a čije je mjesto stanovanja udaljeno od mjesta rada najmanje 5 kilometara ima pravo na naknadu troškova prijevoza na posao i sa posla, u iznosima od 45 KM, odnosno, 68 KM, u ovisnosti da li rade i putuju na području ili izvan područja općine prebivališta, o čemu i prilažu odgovarajuće dokaze.

Na istoj poziciji iskazani su i slijedeći značajniji troškovi: novčane pomoći u slučaju smrti zaposlenika ili njegove uže porodice u iznosu od 374.668 KM, novčane pomoći u slučaju teže bolesti u iznosu od 139.584 KM, izdaci za jubilarne nagrade u iznosu od 79.200 KM i ostali izdaci po osnovu ostalih materijalnih prava zaposlenih utvrđenih Pravilnikom o radu i važećim kolektivnim ugovorom u iznosu 210.993 KM.

Svi ovi izdaci utvrđeni su Pravilnikom o radu, shodno Kolektivnom ugovoru za područje djelatnosti poštanskog saobraćaja Federacije BiH.

U okviru ove pozicije iskazani su i troškovi službenih putovanja zaposlenih u iznosu od 47.339 KM.

Troškovi naknada ostalim fizičkim licima u iznosu od 208.905 KM u odnosu na prethodnu godinu manji su za 5,32 %.

U okviru ove pozicije najznačajnije su nadoknade članovima Nadzornog odbora u iznosu od 88.981 KM, Odbora za reviziju u iznosu od 36.785 KM i Skupštine u iznosu od 25.123 KM.

Karakteristične su naknade članovima Skupštine.

Na osnovu akta Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, broj: 03-14-86/12, od 26.01.2012. godine, Skupština Društva je na sjednici održanoj 23.03.2012. godine donijela Odluku o obustavi isplate naknade punomoćnicima Skupštine ispred državnog kapitala.

Međutim, naprijed navedena odluka ne odnosi se na punomoćnike koji imaju ovlaštenja za zastupanje na skupštini ispred HT d.d. Zagreb i HP d.d. Zagreb. Za ove punomoćnike i dalje se primjenjuje Odluka Skupštine broj: I-6/02, od 20.12.2002. godine, prema kojoj se istima isplaćuje mjesečna nagrada za rad u visini prosječne neto plaće visoke stručne spreme zaposlenika Društva.

S tim u svezi, i dalje se mjesečno isplaćuje puna naknada predstavniku HP d.d. Zagreb i po 50 % naknade za dva predstavnika HT d.d. Zagreb, iako se Skupština sastaje jednom ili eventualno dva puta godišnje, što dovodi u pitanje opravdanost isplate mjesečnih naknada njenim članovima.

U okviru ove pozicije iskazani su i troškovi plaća pripravnika u iznosu od 33.879 KM, autorski honorari u iznosu od 15.662 KM i ugovori o djelu u iznosu od 4.057 KM.

Troškovi proizvodnih usluga iskazani u iznosu od 1.567.808 KM u odnosu na prethodnu godinu veći su za 2,19 %.

U okviru ove pozicije najznačajniji su troškovi usluga održavanja, troškovi prodanih usluga, troškovi zakupa i troškovi reklame i sponzorstva.

Troškovi usluga održavanja u iznosu od 1.168.935 KM, u odnosu na prethodnu godinu u kojoj su iznosili 1.086.357 KM, veći su za 7,60 %. Ove troškove u najvećem dijelu čine usluge održavanja softvera u iznosu od 335.082 KM, troškovi čuvanja ptt objekata i ostale imovine u iznosu od 334.905 KM, usluge održavanja transportnih sredstava u iznosu od 171.362 KM, usluge održavanja računalne opreme u iznosu od 136.697 KM, i usluge tekućeg održavanja ostale imovine u iznosu od 128.834 KM.

Troškovi prodanih usluga u iznosu od 147.933 KM u odnosu na prethodnu godinu manji su za 27,17 %. Ove troškove čine usluge uporabe telefonskih govornica u iznosu od 76.488 KM i troškovi prodanih poštanskih maraka u zemlji u iznosu od 71.445 KM.

Troškovi zakupa u iznosu od 127.420 KM u odnosu na prethodnu godinu veći su za 3,34 %. U okviru istih zakupnine nekretnina od pravnih lica i organa iznose 87.948 KM, a zakupnine građana 39.472 KM.

Troškovi reklame i sponzorstva iskazani u iznosu od 117.216 KM, u odnosu na prethodnu godinu u kojoj su iznosili 111.368 KM, veći su za 7,53 %. U okviru ove pozicije najznačajniji su troškovi promidžbe i sponzorstva u iznosu od 36.819 KM, sponzorstva u cilju reklame i propagande u iznosu od 32.834 KM i troškovi reklame u pisanim medijima u iznosu od 26.066 KM.

Troškovi amortizacije iskazani u iznosu od 915.723 KM u odnosu na prethodnu godinu manji su za 19,25 %. Na smanjenje amortizacije u odnosu na prethodnu godinu u najvećem dijelu uticalo je smanjenje ulaganja i činjenica da su stalna sredstva u značajnom dijelu otpisana.

Amortizacija je obračunata linearnom metodom otpisa, shodno usvojenim politikama, o čemu je detaljnije obrazloženo u točki 4.5. Izvješća.

Troškovi rezerviranja iskazani u iznosu od 281.967 KM u odnosu na prethodnu godinu veći su za 93,93 %. Najveći dio u iznosu od 249.066 KM odnosi se na rezerviranja za jubilarne nagrade, a preostalih 32.902 KM na rezerviranja za otpremnine.

Nematerijalni troškovi iskazani u iznosu od 4.016.197 KM u odnosu na prethodnu godinu veći su za 12,71 %. Ove troškove u najvećem dijelu čine troškovi obračuna sa drugim operatorima po poštanskom prometu, troškovi poštanskih i telekomunikacijskih usluga, troškovi platnog prometa, premije osiguranja, troškovi poreza, taksi, nadoknada, članskih doprinosa i drugih dažbina, troškovi reprezentacije i ostali troškovi neproizvodnih usluga.

Troškovi obračuna sa drugim operatorima po poštanskom prometu u iznosu od 2.146.363 KM, u odnosu na prethodnu godinu u kojoj su iznosili 1.647.214 KM, veći su za 30,30 %. Najveći su troškovi obračuna sa kompanijom »BH Pošta« d.o.o. Sarajevo u iznosu od 1.566.919 KM.

Troškovi poštanskih i telekomunikacijskih usluga u iznosu od 466.896 KM na nivou su troškova iz prethodne godine. U okviru istih najveći su troškovi VPN, NET PHONE i interneta u iznosu od 264.201 KM, troškovi telefona fiksne mreže u iznosu od 164.553 KM i mobilnih telefona u iznosu od 30.201 KM.

Troškovi platnog prometa u iznosu od 464.324 KM u odnosu na prethodnu godinu manji su za 6,81 %. Ove troškove uglavnom čine bankarske usluge i troškove bankarskih garancija.

Troškovi premije osiguranja u iznosu od 367.409 KM u odnosu na prethodnu godinu manji su za 4,47 %. U okviru ove pozicije najveći su troškovi osiguranja imovine u iznosu od 276.061 KM.

Troškovi poreza, naknada, taksi i drugih dažbina u iznosu od 224.000 KM na razini su troškova ostvarenih u prethodnoj godini. U okviru istih karakteristične se komunalne naknade u iznosu od 44.666 KM, vodni doprinos i poseban porez na zaštitu od prirodnih i drugih nesreća u iznosima od po 43.147 KM i sudske pristojbe po osnovu naplate potraživanja u iznosu od 27.631 KM.

Troškovi članskih doprinosa i sličnih obveza u iznosu od 139.611 KM također su na razini prošlogodišnjih. Najveća je članarina Agenciji za poštanski promet BiH u iznosu od 125.087 KM.

Troškovi reprezentacije u iznosu od 29.327 KM u odnosu na prethodnu godinu veći su za 3,89 %.

Ostali troškovi neproizvodnih usluga iskazani u iznosu od 126.542 KM u odnosu na prethodnu godinu veći su za 1,39 %. Najznačajniji su troškovi komunalnih usluga u iznosu od 51.956 KM, troškovi dizajniranja i kopiranja u iznosu od 19.184 KM, troškovi parkinga u iznosu od 17.216 KM i odvjetničke i bilježničke usluge u iznosu od 16.884 KM.

Financijski rashodi u iznosu od 24.010 KM na nivou su rashoda prethodne godine i u najvećem dijelu odnose se na trošak sufinansiranja kamate na kredite od banaka dane zaposlenicima u iznosu od 15.979 KM i zatezne kamate u iznosu od 7.998 KM.

Ostali rashodi i gubici iskazani u iznosu od 450.163 KM u odnosu na prethodnu godinu, u kojoj su iskazani u iznosu od 653.158 KM, manji su za 31,08 %. Na ovoj poziciji najznačajniji su rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja u iznosu od 355.670 KM, rashode po osnovu pokrenutih tužbi za refundaciju bolovanja u iznosu od 28.996, rashode po osnovu naknadno odobrenih rabata u iznosu od 16.989 KM, rashode po osnovu otpisa zaliha u iznosu od 13.710 KM i ostali izdaci za štete po osnovu provala i krađa u iznosu od 13.017 KM.

Inicirati od osnivača Društva da preispitata osnovanost i opravdanost mjesečnih naknada koje se isplaćuju članovima Skupštine.

4.12 Financijski rezultat

U 2012. godini Društvo je iskazalo gubitak u poslovanju u iznosu od 1.888.626 KM.

Najveći dio gubitka je iz poslovnih aktivnosti i isti je iskazan u iznosu od 2.317.834 KM. Ovaj gubitak je nešto manji od gubitka iz prethodne godine u kojoj je iznosio 2.395.260 KM, a više od dva puta od gubitka iz poslovnih aktivnosti iskazanog u 2010. godini.

Međutim, za razliku od prethodnih godina, u 2012. godini nisu ostvareni značajni ostali prihodi i primici kojima bi se pokrili gubici iz poslovnih aktivnosti. Naime, 2012. godina je prva godina u kojoj Društvo nije primilo dotacije, kao što je bilo prethodnih godina. Prihodima iz dotacija HT d.d. Mostar u dosadašnjim obračunskim razdobljima pokrivali su se gubici iz poslovnih aktivnosti i zahvaljujući istima Društvo je poslovalo s dobiti.

Na iskazani gubitak iz poslovnih aktivnosti uticali su i subjektivni i objektivni razlozi. O subjektivnim razlozima već je konstatirano u prethodnom dijelu izvješća, a posebice u točki 4.2.

Naglašavamo da je jedan od razloga povećanih rashoda u revidiranoj godini značajno povećanje broja zaposlenika. Pored potrebe sačinjavanja optimalne sistematizacije radnih mjesta i raspoređivanja zaposlenika prema stvarnim potrebama, na smanjenje troškova mogu imati utjecaja i izmjene i dopune važećeg Kolektivnog ugovora za područje djelatnosti poštanskog saobraćaja. Obzirom da su istim ugovorom utvrđena prava koja su neprimjerena općem stanju, sadašnjoj situaciji i uvjetima privređivanja u Federaciji, smatramo da u tom dijelu ima prostora i postoji

moćnost smanjenja troškova po osnovu racionalizacije ličnih primanja i svih vrsta naknada, radi čega treba inicirati i u suradnji sa organima vlasti i sindikata poduzeti aktivnosti na njegovim izmjenama, kako bi se sva ova prava racionalizirala i svela u realne okvire.

Na poslovne rezultate pored subjektivnih, u značajnom dijelu imaju utjecaja i objektivni faktori i poslovno okruženje.

Naime, usluge poštanskog saobraćaja u Bosni i Hercegovini, pored Društva obavljaju još dva poštanska operatora „JP BH Pošta« d.o.o. Sarajevo i Preduzeće za poštanski saobraćaj Republike Srpske a.d. Banja Luka. Postojanje tri javna poštanska operatora dovelo je do podjele, ograničenja i ekskluziviteta tržišta poštanskih usluga, kako po entitetskim linijama, tako i unutar Federacije BiH. Ovakvo stanje dovodi do multipliciranja troškova poslovanja, što se uveliko odražava i na kvalitet poštanskih usluga.

Pored javnih poštanskih operatora, univerzalnim poštanskim uslugama (rezervisanim i nerezervisanim) bave se i druge registrovane privatne kompanije.

Više je nego izvjesno da bi dosljedna primjena Zakona o poštama Bosne i Hercegovine i Zakona o poštanskom prometu Federacije BiH, posebno u dijelu prenošenja rezervisanih poštanskih usluga u isključivu nadležnost javnih poštanskih operatora, u značajnom dijelu unaprijedila cjelokupno poslovanje i omogućila ostvarenje boljih poslovnih rezultata.

Inicirati aktivnosti na izmjeni važećeg granskog kolektivnog ugovora, u cilju njegova prilagođavanja sadašnjim uvjetima poslovanja, općeg stanja i realnoj situaciji u Federaciji i BiH.

Ponovo aktualizirati i pokrenuti aktivnosti na dosljednoj primjeni Zakona o poštama Bosne i Hercegovine i Zakona o poštanskom prometu Federacije BiH.

Smatramo da je realizacija naprijed navedenih aktivnosti hitna i prioritetna, kako ne bi došlo do daljeg ugrožavanja poslovanja i opstanka na tržištu.

4.13 Sudski sporovi

Prema podacima nadležnog Sektora pravnih i općih poslova, Društvo je zaključno sa datumom bilance tužilo 85 pravnu i fizičku osobu. Ukupna procijenjena vrijednost ovih sporova, bez kamata iznosi 2.611.369 KM. Dio osnovnog duga u iznosu od 623.644 KM je naplaćen, dok na datum bilance nije naplaćeno 1.987.725 KM. Najveći broj tužbi je po osnovu naplaćenih računa za izvršene usluge, dok su najveći sporovi po osnovu naknade šteta. Po osnovu neplaćenih računa vodi se 63 sudska spora u vrijednosti od 1.174.277 KM, dok se 5 sporova u vrijednosti od 1.086.765 KM vodi po osnovu naknade šteta. Protiv Federalnog ministarstva financija vodi se spor u vrijednosti od 151.871 KM, po osnovu naloženog plaćanja po rješenju nadležne porezne uprave; protiv Hercegovačke banke u likvidaciji vodi se spor u vrijednosti od 97.997 KM. Po osnovu neuplaćenih refundacija bolovanja od nadležnih zavoda zdravstvenog osiguranja vode se sporovi u vrijednosti od 78.826 KM, a preostalih 21.633 KM su po ostalim različitim osnovama.

Istovremeno, na datum bilance protiv Društva je podignuto 14 tužbi, u procijenjenoj vrijednosti od 146.820 KM. Radi se o tužbama iz radnih odnosa (po osnovu razlike plaće isplaćene u ranijem periodu zbog nepotpune primjene granskog kolektivnog ugovora), isplate duga i naplate šteta.

4.14 Nabave

Prema prezentiranim podacima, u periodu od 01.01. do 31.12.2012. godine Društvo je zaključilo 464 ugovora u vrijednosti od 3.370.287 KM. Od ukupnog broja, 20 ugovora u vrijednosti od 2.370.296 KM dodijeljeno je putem otvorenog postupka ili 70,33 % u odnosu na ukupnu vrijednost ugovora; 24 ugovora u vrijednosti od 787.196 KM ili 23,36 % dodijeljeno je putem pregovaračkog postupka bez objave; 7 ugovora

u vrijednosti od 75.736 KM putem konkurentskog zahtjeva i 413 postupaka u vrijednosti od 137.059 KM direktnim sporazumom.

Istovremeno, u istom periodu od strane ponuditelja podnešeno je 7 (sedam) prigovora koji su odbijeni kao neosnovani. Na dvije odluke o odbijanju prigovora uložene su žalbe, od kojih je jedna od strane Ureda za razmatranje žalbi odbačena kao neosnovana, dok je druga djelimično prihvaćena. U istom periodu poništena su četiri postupka, iz razloga što nije osigurana stvarna, odnosno, pravična konkurencija.

Značajno je napomenuti da je planiranje javnih nabava iskazano samo kroz dokument pod nazivom „Plan investicija HP d.o.o. Mostar 2011 – 2013. godine“, iz veljače 2011. godine, bez godišnje razrade i dopune planiranih vrijednosti za tri godine, sukladno analizi izvršenja plana i mogućnostima i potrebama Društva.

Revidirali smo pravilnost izabranih postupaka i provedene procedure dodjele 10 ugovora u vrijednosti od 2.128.270 KM, od čega 7 dodijeljenih putem otvorenog postupka u vrijednosti od 1.462.744 KM i 3 ugovora dodijeljena putem pregovaračkog postupka vrijednosti od 665.526 KM, uz napomenu, da je u iskazane vrijednosti ugovora uključen PDV.

Sam izbor dodjele ugovora putem otvorenih postupaka proveden je sukladno Zakonu o javnim nabavama BiH i njegovim provedbenim aktima, ali smo revizijom procedura utvrdili nedosljednosti u provođenju i primjeni istih, dok smo u revidiranim slučajevima dodjele ugovora putem pregovaračkih postupaka utvrdili nepravilnosti vezane za sam odabir takvih postupaka.

Značajno je napomenuti da kod svih revidiranih otvorenih postupaka kriterij za dodjelu ugovora bio „najniža cijena tehnički zadovoljavajuće ponude“.

U svim ovim slučajevima tenderska dokumentacija sačinjavala se na isti način. U dijelu koji se odnosi na tehničku specifikaciju traženi su uvjeti koji prema članku 34. Zakona o javnim nabavama BiH predstavljaju kriterije ili podkriterije za dodjelu za kriterij „ekonomski najpovoljnija ponuda“. Dakle, pored kvalifikacionih uvjeta iz člana 23. – 26. istog Zakona, traženi su i uvjeti koji bi u biti trebali da predstavljaju kriterije za dodjelu ugovora, kao što su rok isporuke, uvjeti plaćanja, garantni rok, servisiranje i sl. Dakle, umjesto da isti budu kriteriji ili podkriteriji za dodjelu ugovora, kako je definirano Zakonom o javnim nabavama BiH, čime bi se povećala transparentnost, Društvo je iste utvrdilo kao obvezne i poistovjetilo ih sa kvalifikacionim kriterijima. Ne možemo prihvatiti i složiti se sa ovakvim pristupom i izborom samo jednog, istog kriterija za sve vrste predmeta nabavki, niti možemo potvrditi da se načinom na koji se sačinjava tenderska dokumentacija u potpunosti postupa transparentno. Smatramo da se ovako sačinjenom Tenderskom dokumentacijom i traženim uvjetima može utjecati na izbor, jer se na takav način neki od ponuđača mogu favorizirati.

Pored naprijed navedenog, u postupcima dodjele ugovora putem otvorenih postupaka karakteristično je i slijedeće:

- **Predmet nabave: Usluge održavanja i servisiranja sustava grijanja i hlađenja; Ugovor – Okvirni sporazum broj: D-01-639/12, od 26.01.2012. godine; Izabrani ponuđač: »Alfa Therm« d.o.o. Mostar; Iznos okvirnog sporazuma: 70.000 KM, sa jediničnom cijenom od 3.730 KM, na period od 24 mjeseca**

U prethodno provedenom postupku dostavljena je samo jedna ponuda. Obzirom da je broj prihvatljivih ponuda bio manji od tri, čime nije osigurana stvarana konkurencija, shodno članku 12. stavak (1), točka 4) Zakona o javnim nabavama BiH, postupak je poništen. U ponovljenom postupku, ponude su dostavila dva ponuđača: 1. Clima Trade d.o.o. Sarajevo, čije je ponuđena jedinična cijena iznosila 4.893 KM (sa PDV-om) i 2. Alfa Therm d.o.o. Mostar, sa ponuđenom jediničnom cijenom od 4.364 KM (sa PDV-om). Nakon što je povjerenstvo utvrdilo da ponuda ponuđača »Clima Trade« d.o.o. Sarajevo nije kvalificirana (nije dostavljena sva tražena dokumentacija), ista nije ni uzeta u dalje razmatranje. Obzirom da se radilo o ponovljenom postupku, izabran je preostali kandidat.

- **Predmet nabavke: Usluge osiguranja imovine i osiguranja od odgovornosti; Ugovor – Okvirni sporazum broj: D-01-1904/12, od 02.04.2012. godine; Izabrani ponuđač: »Euroherc**

osiguranje« d.d Sarajevo, Podružnica Mostar; Iznos ugovora: 620.000 KM, na period od 24 mjeseca

Tendersku dokumentaciju preuzelo je šest kandidata, a ponude su dostavila četiri: 1. Euroherc osiguranje d.d. Sarajevo, u iznosu od 607.194 KM; 2. Croatia osiguranje d.d. Ljubuški, u iznosu od 620.609 KM, 3. Zovko osiguranje d.d. Žepče, u iznosu od 564.888 KM i 4. Sarajevo osiguranje d.d. Sarajevo, u iznosu od 619.014 KM. Sve ponuđene cijene su sa PDV-om. Povjerenstvo je utvrdilo da je samo ponuda ponuđača »Euroherc osiguranje« prihvatljiva i da u potpunosti zadovoljava postavljene opće i tehničke uvjete navedene u Tenderskoj dokumentaciji. Ostale ponude nisu zadovoljile tražene uvjete po više osnova. U obrazloženju povjerenstva navodi se da su ispunjeni uvjeti za izbor ponuđača.

U odnosu na prethodno obrazloženi postupak, evidentna je nedosljednost. Prethodno obrazloženi postupak poništen je iz razloga što je broj kvalificiranih ponuđača bio manji od tri, čime nije osigurana stvarna konkurencija. Za razliku od prethodnog, predmetni postupak je nastavljen i okončan dodjelom ugovora, neovisno o činjenici što je broj kvalificiranih ponuđača bio manji od tri.

- **Predmet nabavke: Isporuka goriva, lož ulja i dvotaktola; Ugovor – Okvirni sporazum broj: D-01-3279/12, od 05.06.2012. godine; Izabrani ponuđač: »Lamina« d.o.o. Mostar; Iznos ugovora: 260.000 KM**

Objavljen je javni poziv za četiri LOT-a, i to: Lot 1 – Nabava goriva, lož ulja i dvotaktola (SP Mostar); Lot 2 – Nabava goriva, lož ulja i dvotaktola (SP Vitez); Lot 3 – Nabava goriva, lož ulja i dvotaktola (SP Livno) i Lot 4 – Nabava goriva, lož ulja i dvotaktola (SP Odžak).

Tendersku dokumentaciju preuzelo je šest kandidata, a ponude dostavilo pet, i to: 1. Koturić-Toni d.o.o. Domaljevac, za Lot 4, u iznosu od 73.084 KM; 2. Zabrišće B&M d.o.o. Livno, za Lot 3, u iznosu od 103.192 KM, uz popust od 2 %; 3. Lamina d.o.o. Mostar, za Lot 1, u iznosu od 295.273 KM; 4. Buba Commerce d.o.o. Vitez, za Lot 2, u iznosu od 110.477 KM, uz popust od 4 % i 5. BTG d.o.o. Tomislavgrad, za Lot 3, u iznosu od 86.282 KM, uz popust od 0,03 po litri. Sve ponuđene cijene su sa PDV-om. Povjerenstvo je utvrdilo da su samo ponude ponuđača: »Lamina« d.o.o. Mostar i »Koturić-Toni« d.o.o. Domaljevac prihvatljive i da u potpunosti zadovoljavaju postavljene opće i tehničke uvjete navedene u Tenderskoj dokumentaciji, dok ostale ponude ne zadovoljavaju po više uvjeta. U obrazloženju povjerenstva navodi se da su ispunjeni uvjeti za izbor ponuđača, obzirom da se radilo o otvorenom postupku, o čemu je sačinjeno Izvješće, od 10.05.2012. godine.

Kao i u prethodno obrazloženom i u ovom postupku evidentna je nedosljednost. I ovaj postupak okončan je dodjelom ugovora, neovisno o činjenici što je broj kvalifikovanih ponuđača bio manji od tri, čime nije osigurana stvarana konkurencija. Stoga i smatramo da je i ovaj postupak trebalo poništiti i ponoviti.

- **Predmet nabavke: Usluge servisiranja i održavanja motornih vozila VW; Ugovor – Okvirni sporazum broj: D-01-3647/12; Izabrani ponuđač: »M.R.M. Export-Import« d.o.o. Ljubuški; Iznos ugovora: 132.000 KM, na period od 24 mjeseca**

I u predmetu nabave usluga servisiranja i održavanja podijeljenom po Lot-ovima: Lot 1 – iz AUDI programa; Lot 2 – iz VW programa i Lot 3: iz Renault programa, ponude su dostavili samo po jedan ponuđač za dva Lot-a i dva ponuđača za treći Lot, i to: 1. AK »BUBA« d.o.o. Vitez – za Lot 2, u iznosu od 94.276 KM; 2. Guma-M d.o.o. Mostar – za LOT 3, u u iznosu od 8.424 KM; 3. Jelić Auto d.o.o. Mostar – za LOT 1, u iznosu od 4.680 KM i 4. MRM d.o.o. Ljubuški – za LOT 2, u iznosu od 89.594 KM. Ponuđene cijene su sa PDV-om. Povjerenstvo je utvrdilo da ponuda ponuđača Auto Kuća »Buba« za Lot 2 ne zadovoljava uvjete iz tenderske dokumentacija (po više osnova), kao ni ponuda ponuđača »Guma M« Mostar za Lot 3, radi čega su eliminisane, t.j. nisu uzete u dalje razmatranje, ocjenu i vrednovanje. Shodno navedenom, za Lot 1 i Lot 2 kvalificirana je samo po jedna ponuda, dok za Lot 3 nije bilo ni jednog kvalificiranog ponuđača. Ponude za sva tri LOT-a otvorene su istovremeno, o čemu je konstatirano istim

zapisnikom. U obrazloženju povjerenstva navodi se da bi ponavljanje postupka dovelo do povećanja troškova, a imajući u vidu da je objavljen javni poziv, kao i činjenicu da kandidati koji su dostavili ponude i ovlašteni predstavnici traženih marki vozila, postupak je nastavljen. Samo za Lot 3 postupak je poništen i ponovljen.

Smatramo da kao i u prethodnim postupcima, za Lot 1 i Lot 2 nije osigurana stvarna konkurencija, čime se nisu ni ispunili uvjeti za dodjelu ugovora. Više je nego očigledno da postupci nisu pokrenuti blagovremeno.

- **Predmet nabavke: Usluge osiguranja motornih vozila; Ugovor – Okvirni sporazum broj: D-01-3764/12, od 28.06.2012.godine; Izabrani ponuđač: »Croatia osiguranje« d.o.o. Ljubuški; Iznos ugovora: 186.000 KM, na period od 24 mjeseca**

Radi se o ponovljenom postupku za dva Lot-a. Tendersku dokumentaciju za oba Lot-a preuzela su po četiri kandidata. Ponude su dostavila 2 ponuđača, i to: 1.Euroherc osiguranje d.d. Sarajevo i 2.Croatia osiguranje d.d. Ljubuški. Vrijednost ponuda: 1.Euroherc osiguranje d.d. Sarajevo, za Lot 1, u iznosu od 43.520 KM i za Lot 2, u iznosu od 126.785 KM; 2.Croatia osiguranje d.d. Ljubuški, za Lot 1, u iznosu od 54.400 KM i za Lot 2, u iznosu od 84.379 KM. Ponudene cijene su sa PDV-om. U daljem tijeku postupka povjerenstvo je konstatovalo da ponuda ponuđača »Euroherc osiguranje« d.d. Sarajevo Podružnica Mostar ne zadovoljava u potpunosti uvjete iz tenderske dokumentacije, obzirom da nisu dostavljene liste glavnih usluga, radi čega ista i nije uzeta u razmatranje. Obzirom da se radi o ponovljenom postupku, povjerenstvo je smatralo da je osigurana konkurencija i postupak nastavilo. O svemu ovome sačinjeno je Izvješće, od 08.05.2012. godine. Povjerenstvo je kao najpovoljnijeg ponuđača za oba Lot-a predložilo ponuđača »Croatia osiguranje« d.d. Ljubuški.

Neovisno o tome, postupak za Lot 1 poništen je bez opravdanog razloga i adekvatnog obrazloženja. Isti je nastavljen putem pregovaračkog postupka sa ponuđačem koji je eliminisan, o čemu će se detaljnije obrazložiti u daljem tekstu, u dijelu obrazloženja za pregovaračke postupke.

- **Predmet nabavke: Nabava goriva, lož ulja i dvotaktola; Ugovor – Okvirni sporazum broj: D-01-4711/12, od 23.08.2012. godine; Izabrani ponuđač: »Paladij« d.o.o. Vitez; Iznos ugovora: 105.000 KM, na period od 24 mjeseca**

Radi se o ponovljenom postupku za dva Lot-a. I to: Lot 1 – Nabava goriva, lož ulja i dvotaktola (SP Vitez) i Lot 2 – Nabava goriva, lož ulja i dvotaktola (SP Livno). Ponude su dostavili svi ponuđači koji su preuzeli tendersku dokumentaciju, i to: 1. Zabrišće B&M d.o.o. Livno, za Lot 2, u iznosu od 97.005 KM, uz popust od 3 %; 2.Paladij d.o.o. Vitez, za Lot 1, u iznosu od 115.772 KM; 3. Buba Commerce d.o.o. Vitez, za Lot 1, u iznosu od 127.190 KM, uz popust od 4 %; 4. Jerry Trade d.o.o. Vitez, za Lot 1, u iznosu od 112.489 KM i 5. BTG d.o.o. Tomislavgrad, za Lot 2, u iznosu od 84.628 KM, uz popust od 2 %. Povjerenstvo je utvrdilo da je samo ponuda ponuđača »Paladij« d.o.o. Vitez za Lot 1. prihvatljiva i da u potpunosti zadovoljava postavljene opće i tehničke uvjete navedene u Tenderskoj dokumentaciji, dok ostale ponude ne zadovoljavaju tražene uvjete po više osnova. U obrazloženju povjerenstva navodi se da su ispunjeni uvjeti za izbor ponuđača za Lot 1, obzirom da se radi o ponovljenom postupku i činjenici da je dostavljena ponuda zadovoljavajuća, dok za Lot 2. predlaže da se postupak poništi iz razloga što nije jedna ponuda ne zadovoljava postavljene opće i tehničke uvjete. O ovome je sačinjeno Izvješće, od 19.07.2012. godine. Na odluku o izboru najpovoljnijeg ponuđača za Lot 1, prigovor je podnio ponuđač »Jerry Trade« d.o.o. Vitez, od 30.07.2012. godine. Isti je odbijan kao neosnovan, odlukom od 03.08.2012. godine. Nismo upoznati da je isti ponuđač izjavio žalbu.

- **Predmet nabavke: Nabava službene odjeće i obuće za poštare i vozače; Ugovor – Okvirni sporazum broj: D-01-6726/12, od 07.12.2012. godine; Izabrani ponuđač za Lot 1: Nabava službene odjeće - »Micollo« d.o.o. Mostar; Iznos ugovora: 89.744 KM**

Radi se o otvorenom postupku za dva Lot-a, i to za: Lot 1 – Nabava službene odjeće i Lot 2 – Nabava službene obuće. Kao u svim dosadašnjim postupcima, objavljeni kriterij bio je **najniža cijena tehnički zadovoljavajuće ponude**. Tendersku dokumentaciju preuzelo je 11 kandidata, dok je ponude dostavilo 6 ponuđača, i to: 1. Daca commerce d.o.o. Mostar, za Lot 2, u iznosu od 28.922 KM; 2. Tekstil promet d.o.o. Mostar, za Lot 1, u iznosu od 89.982 KM; 3. Kapriol point d.o.o. Široki Brijeg, za Lot 2, u iznosu od 38.750 KM; 4. N.T.V. Company d.o.o. Mostar, za Lot 2, u iznosu od 48.459 KM; 5. Koteks d.o.o. Tešanj, za Lot 2, u iznosu od 38.750 KM i 6. Micollo d.o.o. Mostar, za Lot 1, u iznosu od 103.447 KM. Povjerenstvo je utvrdilo da su samo ponude ponuđača: Micollo d.o.o. Mostar (za Lot 1) i N.T.V. Company d.o.o. (za Lot 2) prihvatljive i da u potpunosti zadovoljavaju postavljene opće i tehničke uvjete navedene u Tenderskoj dokumentaciji, dok ostale ponude ne zadovoljavaju (ne zadovoljavaju po više uvjeta). Povjerenstvo predlaže da se postupak za oba Lot-a poništi, obzirom da je broj prihvatljivih ponuda manji od tri i da se ne osigurava stvarna konkurencija. O svemu ovome sačinjeno je Izvješće, od 10.08.2012. godine. Postupci su poništeni za oba Lot-a. Na odluku o poništenju Lot 2. podnesen je prigovor je od strane ponuđača »Koteks« d.o.o. Tešanj. Isti je odbijen kao neosnovan odlukom od 29.08.2012. godine.

I u ponovljenom postupku, objavljeni kriterij bio je isti: najniža cijena tehnički zadovoljavajuće ponude. Tendersku dokumentaciju preuzelo je 11 kandidata, dok su ponude dostavila tri ponuđača: 1. Shot d.o.o. Zenica, za Lot 2, u iznosu od 27.799 KM; 2. Kapriol point d.o.o. Široki Brijeg, za Lot 2, u iznosu od 40.435 KM i 3. Micollo d.o.o. Mostar, za Lot 1, u iznosu od 89.744 KM. Ponudene cijene su sa PDV-om. Povjerenstvo je utvrdilo da je samo ponuda ponuđača: Micollo d.o.o. Mostar (za Lot 1) prihvatljiva i da u potpunosti zadovoljava postavljene opće i tehničke uvjete navedene u Tenderskoj dokumentaciji, radi čega i predlaže da se isti ponuđač izabere, dok ponude za Lot 2 ne zadovoljavaju tražene uvjete i nisu valjane. Povjerenstvo predlaže da se za Lot 1 donese odluka o izboru, obzirom da se radi o ponovljenom postupku, a da se postupak za Lot 2 poništi. O čemu je sačinjeno Izvješće, od 06.11.2012. godine. Odluka o dodjeli ugovora za Lot 1 donesena je 13.11.2012. godine, dok je posebnom odlukom postupak za Lot 2 otkazan. Na odluku o otkazivanju – poništenju postupka, prigovor je podnio ponuđač Shot d.o.o. Zenica, koji je odbijen kao neosnovan. Nismo upoznati da li je isti izjavio žalbu.

U slijedećim slučajevima dodjele ugovora putem pregovaračkih postupaka, nismo se uvjerali da su se stekli uvjeti iz članka 11. stavak 4. pod a) točka 3. Zakona o javnim nabavama BiH, za primjenu ove vrste postupka:

- **Predmet nabavke – ugovora: Održavanje, razvoj i modernizacija informacijskog sustava; Ugovor broj: D-01-545/12, od 23.01.2012. godine; Izabrani ponuđač: „MIPS“ d.o.o. Zagreb; Iznos ugovora: 360.000 KM**

U Zahtjevu za davanje suglasnosti za nabavu predloženo je da se nabava obavi putem pregovaračkog postupka bez objave, obzirom da su ispunjeni uvjeti iz članka 11. stav 4. točka a (3) Zakona o javnim nabavama BiH. Uz Zahtjev nije data izjava pod punom odgovornošću da su ispunjeni uvjeti za primjenu predloženog postupka, niti dokazi da je provjereno tržište, odnosno, da zbog ekskluzivnosti prava i ne postoji druga mogućnost izbora. Uprava je 21.11.2011. godine donijela Odluku o davanju saglasnosti za pregovarački postupak bez objave i imenovanju Povjerenstva. Poziv na pregovore dostavljen je samo jednom kandidatu, poduzeću „MIPS“ d.o.o. Zagreb. Pregovori su vođeni samo sa istim kandidatom. Nakon vođenih pregovora prihvaćena je cijena koja je smanjena 5 % u odnosu na vrijednost predmetnog ugovora u protekloj godini.

Obzirom na procijenjenu vrijednost ugovora, smatramo da je Društvo trebalo raspisati javni poziv. Na osnovu pregovora sa samo jednim kandidatom nije obezbjeđena konkurentnost i transparentnost i efikasnost.

- **Predmet nabavke – ugovora: Održavanje, razvoj i modernizacija informacijskog sustava; Ugovor broj: D-01-546/12, od 23.01.2012. godine; Izabrani ponuđač: „Selekt M“ d.o.o. Mostar; Iznos ugovora: 245.526 KM**

Kao i u prethodnom postupku, u Zahtjevu za davanje suglasnosti za nabavu predloženo je da se nabava obavi putem pregovaračkog postupka bez objave, obzirom da su ispunjeni uvjeti iz članka 11. stav 4. točka a (3) Zakona o javnim nabavama BiH. Uz Zahtjev nije data izjava pod punom odgovornošću da su ispunjeni uvjeti za primjenu predloženog postupka, niti dokazi da je provjereno tržište, odnosno, da zbog ekskluzivnosti prava i ne postoji druga mogućnost izbora. Uprava je 21.11.2011. godine donijela Odluku o davanju saglasnosti za pregovarački postupak bez objave i imenovanju Povjerenstva. Poziv na pregovore dostavljen je samo jednom kandidatu, poduzeću „Selekt M“ d.o.o. Mostar. Pregovori su vođeni samo sa istim kandidatom.

Kao i u prethodnom slučaju, smatramo da je Društvo trebalo raspisati javni poziv. Na osnovu pregovora sa samo jednim kandidatom nije obezbjeđena konkurentnost i transparentnost i efikasnost.

- **Predmet nabavke – ugovora: Usluge kolektivnog osiguranja zaposlenika; Ugovor broj: D-01-4208/12, od 23.07.2012. godine; Izabrani ponuđač: „Euroherc osiguranje“ d.d Sarajevo, Podružnica Mostar; Iznos ugovora: 60.000 KM**

Radi se o postupku koji je nastavljen nakon otvorenog postupka, o čemu je obrazloženo u prethodnom dijelu izvješća. Dakle, radi se o postupku kojem je prethodio neuspjeli otvoreni postupak. Nismo se uvjerali da li je otvoreni postupak trebalo poništiti. Naprotiv, isti se trebao okončati i ugovor dodijeliti putem otvorenog postupka.

Pozivi za pregovore upućeni su na adrese dva kandidata. Jedan od kandidata kojemu je upućen poziv na pregovore, „Euroherc osiguranje“ d.d. Sarajevo – Podružnica Mostar, u prethodno provedenom otvorenom postupku nije bio ispunio kvalifikacione uvjete. Stoga je više nego izvjesno da se ovim favorizirao isti ponuđač.

Na pregovorima vođenim sa „Croatia osiguranje“ d.d. Ljubuški, povjerenstvo je pregovaralo o mogućnosti smanjenja cijene osiguranja po zaposleniku, ali se predstavnik istog osiguranja izjasnio da nije u mogućnosti pregovarati o smanjenju cijena u odnosu na ponudu dostavljenu u prethodnom otvorenom postupku, u kojoj je cijena po zaposleniku iznosila 40 KM, ali je prihvatio da će konačnu cijenu dostaviti u konačnoj ponudi.

I u pregovorima vođenim sa „Euroherc osiguranje“ d.d. Sarajevo, Podružnica Mostar, povjerenstvo je pregovaralo o mogućnosti smanjenja cijene osiguranja po zaposleniku, ali se predstavnik istog osiguranja izjasnio da nije u mogućnosti pregovarati o smanjenju cijena u odnosu na ponudu dostavljenu u prethodnom otvorenom postupku, u kojoj je cijena po zaposleniku iznosila 32 KM, ali je prihvatio da će konačnu cijenu dostaviti u konačnoj ponudi.

Konačnu ponudu dostavio je samo jedan ponuđač, „Euroherc osiguranje“ d.d. Sarajevo, Podružnica Mostar, što je konstatirano Zapisnikom sa otvaranja ponuda od 18.06.2012. godine. U izvješću povjerenstva od 21.06.2012. godine predloženo je da se zaključi ugovor sa istim ponuđačem.

Obzirom na naprijed konstatirano smatramo da se ovaj postupak nije trebao ni provoditi, već je trebalo prihvatiti preporuku povjerenstva i ugovor dodijeliti u prethodno provedenom otvorenom postupku.

O nepravilnom izboru pregovaračkih postupaka konstatirano je i u izvješćima Odjela za internu reviziju, gdje je naglašeno da se pregovarački postupak bez objave često provodi, posebno kod sponzorskih ugovora, kao i kod održavanja, razvoja i modernizacije informacijskog sustava i nabavke usluga fizičke zaštite novca i vrijednosnica i drugog. U pojedinim revidiranim slučajevima od strane istog Odjela, u spisu predmeta nema dokaza o istraživanju tržišta koje potvrđuje da je odabrani kandidat jedini i ekskluzivni za predmetnu nabavu djelatnost na ovom području.

U postupku revizije izvršili smo i provjeru poštivanja zaključenih ugovora. Nismo utvrdili razlike i odstupaanja fakturiranih cijena u odnosu na ugovorene.

Planiranje nabava vršiti na godišnjem nivou, a izbor postupaka za dodjelu ugovora i propisane procedure vršiti sukladno Zakonu o javnim nabavama BiH, njegovim provedbenim i vlastitima aktima.

5. KOMENTAR

Uprava Društva je u ostavljenom roku dostavila Primjedbe na Nacrt izvješća o reviziji finansijskih izvješća, broj: D-02-2916/13, od 27.05.2013. godine, uz koje je priložila i dodatnu dokumentaciju.

U dostavljenim primjedbama, koje u biti predstavljaju Komentar na predmetni Nacrt, izraženo je neslaganje sa određenim konstatacijama u nalazu i data dodatna pojašnjenja.

Prihvatili smo dokumentaciono opravdane dokaze i sve što je imalo realnu osnovu za korekciju uključili u konačno Izvješće.

Nismo se složili sa primjedbama danim na navode i konstatacije u svezi točke 4.14 Nabave. Smatramo da nije primjereno da se u svim slučajevima nabava putem otvorenog postupka primjenjuje isti kriterij. Posebice ako se ima u vidu veličina i složenost Društva kao ugovornog organa. S druge strane, ne možemo se složiti i prihvatiti da se pojedini postupci dodjele ugovora putem otvorenih postupaka u kojima je broj kvalificiranih ponuda manji od tri, u nekim slučajevima poništavaju, a u drugim, navodno zbog hitnosti, nastavljaju i okončavaju dodjelom ugovora. Podsjećamo, za potpunu efikasnost u provođenju svih javnih nabavki, pored obezbjeđenja potrebnih sredstava, od presudne važnosti je vrijeme, odnosno, blagovremeno započinjanje istih, čime se osigurava pravična i aktivna konkurencija među potencijalnim dobavljačima, uz ostvarenje jednakog tretmana, nediskriminacije i pune transparentnosti.

**Rukovodilac Sektora
za finansijsku reviziju**
Mirsada Janjoš, dipl. oec.

Vođa tima
Sead Čorbo, viši revizor za fin. reviziju, dipl. oec.

Član tima
Ivana Nikolić, mlađi revizor za fin. reviziju, dipl. oec.